

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 1, Sayı 10, Kasım2022

Yayın Kurulu Üyeleri: Aynur YURTSEVEN, Buket BAŞARAN AKKAYA, Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ

Seslendirenler: Buket BAŞARAN AKKAYA, Ceren Serap AKIN, Filiz ARICIOĞLU, Müge TÜZÜN GERÇEK, Yayla BOZTAŞ, Zeynep KILIÇ.

Montaj: Ali CENGİZ, Yüksel ERÇİN.

Düzeltenler: Buket BAŞARAN AKKAYA, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](https://twitter.com/KadUmudun)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](https://www.instagram.com/umudunkadinlari)

<https://www.instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://umudunkadinlari.pinecast.co>

Spotify: Umutcast

Apple: Umutcast

<https://open.spotify.com/show/4dXloiKbJfotbfwzCViJkv?si=AtOlAzdzS3Os2LztQjdwA>

WhatsApp: Şule SEPİN İÇLİ: [05323604831](https://www.whatsapp.com/channel/002-v-05323604831)

Sultan ÇAMUR KARATAŞ: [05065140294](https://www.whatsapp.com/channel/002-v-05065140294)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

YAZAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Merhaba değerli okurlarımız ve dinleyenlerimiz.

Bu ay gene size dopdolu bir içerik sunuyoruz.

Eğer çocuk yetiştiriyorsanız, “Duygularımızı İfade Edebiliyor muyuz?” köşemize lütfen bir göz atın... Bakalım yazarımız Menekşe Koçak biz ebeveynlere neler öneriyor Merhametli Çocuklar Yetiştirin yazısında

25 Kasım ‘kadına karşı şiddetle mücadele’ gününe yaklaşırken, Mor Çatı kadın sığınağı vakfı anlamlı bir kurultay yaptı. Şule Sepin İçli dergimiz adına bu kurultaya katıldı. Bizimle 25. Kadın Sığınakları Kurultayı Deneyimleri yazısında gözlemlerini paylaşıyor.

Sultan Çamur Karataş, ‘Özgür Yaşama İsteğini Canıyla Ödeyen Kadınlar’ yazısında, var olma mücadelesi veren kadınlara yer veriyor.

Sanatın Kadın Sesleri köşesinde Selvet Bayraktar Tokat o nefis anlatımıyla bizlere kasım ayından bir dolu sanat haberi veriyor.

Çoğalalım-Çoğaltalım Köşesi’nde Sultan Çamur Karataş, Nallıhan Turizm Gönüllüleri Derneği başkanı ve Nallıhan Turizm ve El Sanatları Kooperatifinin kurucusu ve yönetim kurulu üyesi Kadriye Sezer’le iğne oyları üzerine güzel bir söyleşi yapıyor.

Bilim Dünyası’nda bu ay köşemizde Selvet Bayraktar Tokat bizimle yeni araştırmaların ilginç sonuçlarını paylaşıyor. Menopoz dönemindeki semptomların boşanmayı nasıl etkilediğini, sigarayı bırakma yaşı ve Covid aşılırları ile kanser hastalığı arasındaki ilişkileri merak ediyorsanız haydi buyurun ekran başına...

Deneyimlediklerim Köşesi’nde Rahime Söylemez Çetin bu kez de bize ‘mutfak şefini tanıtıyor. Meraklılara duyurulur!

Yaşlı, yorgun, yüzünde lekeler olan bir kadını ben. İlk kez gülümsedim lekelerime. “Gülümser” dedim, “sen dünyanın en güzel kadınısın...” diyerek Artık, ruhunun yaşlı, yorgun halini unutmaya çalışan Gülümser’in içten mektubuyla baş başa bırakıyor bizi Ergür Altan, ‘Dünyanın En Güzel Kadınının Yazdığı Mektup’ yazısıyla.

Bu ay Yayla Boztaş gene bizi çok duygulu bir yazıyla karşılıyor. Yazısında Türküler Terk Etmeyin Beni diyor. Bakın bakalım bir ozan söylediği türkülerle yazarımıza neler hissettirip, düşündürüyor, öyle ki, bakış açısını nasıl da değiştiriyor.

Zehra Maviş, ‘En Büyük Engel Kalplerimizde’ yazısında engelliliğe bakışını iki karşıt hikâyeye anlatıyor. Bunlar değişik açılardan başarı hikâyeleri. Görelim neler söylüyor.

Mucide Buluş Uygulamalar Diyarında' köşesinde, Serap İlter bu kez de total körlerin imza sorununu oldukça mizahi bir biçimde sergiliyor. Dinlemeden geçmeyelim. 'ıslak imza' parodisini.

Selvi Boylum Al Yazmalım Köşesi'nde bu ay Bihter Bilir'in kaleme aldığı 'Emanet' adlı o güzel öyküyü dinleyecek/okuyacaksınız.

Fatma Işık Kaya 'SESSİZ ÇIĞLIĞIM' adlı öyküsünde kahramanın yaşadığı şuur kaybını nefis bir biçimde betimliyor. Sizleri, bu şahane öyküyü okumaya / dinlemeye davet ediyoruz.

Emine Kamçı 'Söyleşilere Dair' adlı yazısında Bornova Kitap Fuarı'nda katıldığı üç söyleşiyi değerlendiriyor. Onun gözünden bu söyleşileri bir görelim.

Tarihin Kadın Yüzleri Köşesi'nde Aynur Yurtseven 20. Yüzyılın en önemli kadın özgürlük savaşçılarından ve sembollerinden olan Cezayirli DJAMİLA BOUHiRED'yi Djamila Bouhired En Büyük Serveti Ülkesini Sevmek yazısında anlatıyor. Genç yaşta bu denli büyük şeylere imza atan kadının mücadeleye geçen yaşamını görmezden gelmeyelim

Arı Kovanı Köşesi'nde Selvet Bayraktar Tokat Altınokta Körler Derneği Gaziantep Şubesi Yönetim kurulu üyesi görme engelli Hülya Çetin'le söyleşiyor. Düzenli işi olmayan bir kadın olarak nasıl mücadele ettiğini gelin kendisinden öğrenelim.

Bu ay 'Hak mı, Hukuk mu, Lütuf mu? Köşesinde Şule Sepin İçli 'Mor Çatı kadın sığınağı vakfı" kurucularından Avukat Canan Arın'la söyleşiyor. 'İlginç Bir Boşanma Davası' başlığında feminist bir boşanma örneği okuyacağız, dinleyeceğiz. İlginç protesto biçimlerini de göreceğiz.

Altınokta Körler Derneği Kadın Meclisi'nin etkinliklerini, kadın sığınağı kurultayını, Türkiye'de özel sektör ve kamuda çalışan LGBTİ+'larla ilgili araştırmayı merak edenler! Sizleri de unutmadık tabi. Selvet Bayraktar Tokat 'Kadının Güncesi' Köşesi'nde daha nice gelişmeyi bizimle paylaşıyor...

Yüreğimizden Taşanlar köşemizde Harika Külçür'ün yazıp seslendirdiği, Bekle Beni ve Anla Şiiri Var.

Umut Şarkıları Köşemizde, Ankara Metin Oktay ortaokulu öğrencilerinin işaret diliyle seslendirdiği 'Nasıl Söylerim Öldüğünü Nasıl?' şarkısını dinleyebilirsiniz.

Sevgili okur ve dinleyenlerimiz,

Bu aylık da bizden bu kadar. Umuyoruz ki, gelecek ay hepimiz sağlıklı ve keyifli oluruz da gene buluşuruz.

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

MERHAMETLİ ÇOCUKLAR YETİŞTİRİN

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Toplunun ihtiyaçlarını çok iyi gözlemleyen eēitimci yazar Doēan Cceloēlu, ailelere şöyle sesleniyor:

“Mükemmel deēil, merhametli çocuklar yetiştirin. Karıncaları ezmeyen, aēa dallarını kırmayan, çiçekleri ezip geçmeyen, sevgiyi hissetmeyi ve hissettirmeyi bilen ocuklar.”

Doēan Cceloēlu neden mükemmel deēil, merhametli çocuklar yetiştirin diyor?

Bu sorunun cevabını vermek için, toplumdaki mükemmel ocuk algısına bakmak gerekir. Toplumda mükemmel ocuk sözü; “başarılı, iyi para kazanan ve ailenin kararlarına saygılı ocuk” için kullanılır. Aile, öncelikle ocuēun ailenin aldıēı kararlara uymasına ve iyi bir mesleēi olmasına odaklanır. Aileler genellikle, mükemmel ocuk sahibi olmak için maddi ve manevi her türlü fedakarlıēı yaparlar.

Doēan Cceloēlu, bu gereēi grdēu için, aileleri merhametli çocuklar yetiştirin diye uyarıyor ve ocuēun duygusal gelişiminin onemini vurguluyor. Zira duygusal yönden gelişemeyen yani şefkat, merhamet ve vicdan duygularını kazanamayan ocuk hem kendi hem de çevresi için ciddi sorunlar yaratmaya gebedir

ocuēun duygusal gelişimi aile ve ocuk arasındaki şefkat duygusuyla başlar. şefkat duygusu sayesinde ocuk sevildiēini hisseder; zamanla öperek, okşayarak, sarılarak sevildiēini göstermeye başlar. ocuēun, sevildiēini koruması, mutlu etmeye çalışması şefkat duygusunun gelişmeye bařladıēını gösterir.

ocuk yakın çevresine karşı şefkat duygusu geliştirirken uzak çevresine karşı da merhamet duygusu beslemeye başlar. Mesela televizyonda aēlayan bir ocuēa üzülmesi, kedileri taşlayan arkadaşına, kedinin canını acıttıēını söyleyerek kızması, sınıfta beslenmesi olmayan arkadaşı ile yiyeceēini paylaşması, merhamet duygusunun geliřtiēini gösterir. Bu noktada aile ve eēitimcinin görevi, çocukların şefkat ve merhamet duygularının gelişimi için onları desteklemek ve model olmaktır.

Eēer ocukta, şefkat ve merhamet duygusunun gelişimi desteklenmezse; ocuk zaman içinde kendi çıkarlarını ön planda tutarak bencilliēe alışır. rneēin: kediye taş atan ocuēa kızarken ailesi “Bırak, sana ne!” diyerek ocuēu oradan uzaklaştırırsa; beslenmesini paylařtıēını ērendiēinde “Sen kendi karnını doyur. Anası, babası düşünsün arkadaşının alıēını “diye ocuēa kızarsa; ocuk zaman için de başkalarının acılarının onemsiz olduēunu düşünür; onları yok saymayı ērenir, empati kurma becerisini geliştiremez.

Oysa merhamet duygusu ile empati kurma becerisi birlikte gelişir. Empati kuramayan ocuk, zorda kalanın yerine kendini koyamadıēı için merhamet duygusunu hissedemez. Empati kurma

becerisi ve merhamet duygusu gelişmezse toplumda hırsızlık, taciz ve tecavüz olayları, şiddet artar; insanlar kendi çıkarları için, her türlü hoyratlığı ve acımasızlığı yapma hakkını kendinde bulur.

Bu hoyratlığın ve acımasızlığın en çarpıcı örneği, 2016 yılında Aksaray’da yaşandı. Aksaray’da bir grup veli, okulda otizmlı çocuklar için açılan sınıfı kapattırmak için toplanmış; okulun bahçesinde otizmlı çocukları ve ailelerini yuhalamışlardı. Yuhalama görüntüleri haber programlarında yayınlanmıştı.

Bu olay otizmlı bir oğul annesi olarak beni de derinden etkilemiş ve şu soruyu sormuştum: “Bu aileler, neden kendilerini bizim yerimize koymuyorlar ve bizim duygularımızı anlamaya çalışmıyorlar?” Sorunun cevabı, o ailelerin merhamet duygusu ve empati kurma becerisinden yoksun olmalarıydı.

Toplumda merhamet duygusu, sadece acıma olarak algılanıyor ki bu çok yanlış. Mesela engelli birinin eline para sıkıştırmak ya da evi yanan birini duyunca “Vah vah çok üzüldüm! Allah yardımcısı olsun! “Demek insanı merhametli yapmaz; bu sadece davranışı yapan kişiyi rahatlatır. Çünkü birinin eline verilen beş on lira, evi yanan biri için söylenen üzüntü sözleri o insanların derdine çare olamaz. Merhametli insan dertlere çare olan, canlı cansız, çevresindeki varlıkları koruyarak var eden insandır.

Bir de merhametliymiş gibi gözüken ama sorumluluktan kaçan insanlar vardır. Kendi konfor alanlarına zarar verilmediği sürece merhametlidirler. Mesela Aksaray’da “Otizmlı çocuk istemiyoruz.” diye bağıranlara kızanların bir kısmı, çocuklarının sınıfına kaynaştırma öğrencisi geldiğinde tepki gösterirler. Millî Eğitim Bakanlığında çok dile getirilmese de en büyük sorunlardan biridir, özel çocukların öğretmenler ve veliler tarafından istenmemesi...

Bu dışlanmayı, oğlumla birlikte geçmişte yaşadık, bugün de yaşıyoruz. Mesela oğluma doktor, akranlarıyla birlikte olması için kreş önerdi ve ben oğlumu kabul edecek kreş aramaya başladım. Tam on kreş oğlumu kabul etmedi. Bazıları personelim otizmi bilmiyor, bazıları veliler istemiyor diyerek bizi uzaklaştırdı.

Nihayet on birinci kreş oğlumu kabul etti. Yıl sonunda kreş yönetimine ve velilere yaşadıklarımı anlatarak teşekkür ettim. Benden sonra bir veli söz aldı ve anlatmaya başladı; “Oğlumla geçen hafta lokantaya gittik, karşı masaya otizmlı çocuğu olan bir aile oturdu. Çocuk sürekli sallanıyor ve ara ara sesler çıkarıyordu. Yanımızdaki masada oturanlar, elleriyle çocuğu işaret ederek konuşuyorlardı. Oğlum kalktı, yanlarına gitti ve yüksek sesle; O bizim Koray’ımız. Ona bakar ve hakkında konuşursanız rahatsız olur. Ona saygı duymanız gerekir dedi. Ben sınıf öğretmenimize, oğluma merhametli olmayı ve mağdur olanı savunmayı öğrettiği için, size de Koray’ı, bu kreşe getirdiğiniz ve diğer çocukların onu tanımasına, sevmesine fırsat yarattığınız için teşekkür ederim” diye bitirdi sözlerini.

Bu velinin dediği gibi merhametli olmak mağdur olanı savunmaktır. Toplumda her alanda mağdur olan insan sayısının çığ gibi artması merhametli insanların sayısının azaldığının göstergesidir. Doğan Hocayı dinleyip hemen şimdi merhametli çocuklar yetiştirmeliyiz, zira merhamet olmayan gnllerde vicdan duygusu filizlenmez...

Gelecek sayımızda empati kurma, merhamet ile vicdan duyguları arasındaki bağ konusunda söyleşmeye devam edeceğiz

Kaynakça: Dar Ağacı Sanat (Sanat ve Edebiyat Dergisi); Söz Byğn, Doğan Cüceloğlu,
11 KASIM 2022

25. KADIN SığINAKLARI KURULTAYI DENEYİMLERİ

YAZAN: şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı, düzenli olarak Kadın Sığınakları Kurultayını gerçekleştiriyor. Daha önce bir kurultay deneyimim olmuştu. Bu yıl, 12-14 Kasım tarihleri arasında, Diyarbakır'da Rosa Kadın Derneği'nin ev sahipliğinde, "Aile Odaklı Devlet Politikaları Kadına Yönelik Erkek şiddetiyle Mücadeleyi Nasıl Gszleştiriyor?" başlıklı 25. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı yapıldı.

Pek çok kadın örgütünden temsilcinin katıldığı bu kurultaya Umudun Kadınları Dergisi adına başvurduk. rgtlerden bize sıra geleceğini ummazken, bir de baktık ki kabul edilmişiz. Bu temsil, dergimiz adına çok sevindiriciydi. İlk gün genel sunuş konuşmaları yapıldı. İkinci gün yedi başlıktan oluşan atölyeler düzenlendi.

Atölye konu başlıkları şunlardı:

şiddetten Uzaklaşırken, Aile ve Aile Odaklı Politikaların Etkisi.

şiddetten Uzaklaşırken, Aile ve Aile Politikalarının Etkisi Dayanışma Merkezi Deneyimleri.

Cinsel şiddetle Mücadelede Feminist Yaklaşımımız ve Politikamız,

Türkiye'de Erkek şiddetinin ve Erkek şiddetiyle Mücadelede, Mekanizmalarının ocuklara Etkileri, Kadınların Adalete Erişiminin nndeki Engellere Karşı Mücadele Yöntemleri.

Devlet Baskısının Altında Kadına Karşı şiddetle Mücadele Etmenin Yolları,

Aileci Politikalara Karşı Feminist Mücadelemiz.

Son gün, atölyede çıkan sonuç bildirge taslakları tartışıldı ve eklemeler yapıldı. 'Türkiye'de Erkek şiddetinin Ve Erkek şiddetiyle Mücadelede, Mekanizmalarının ocuklara Etkileri' başlıklı atölyeye katıldım. Paylaşılan deneyimler beni çok etkiledi. Umudun Kadınları Dergisi adını

duyunca basını temsilen katıldığımızı düşündüler. Yeri geldikçe dergimizin çalışmalarından, sansür politikasından, baskılardan, dergimize yazarların ve seslendirme yapanların nasıl etkilendiklerinden söz etme fırsatı doğdu. Alanlarında ilginç deneyimler paylaşan birkaç kişi dergimizde yazabileceklerini belirttiler.

Bir katılımcı, Bazı kadınların kumayı kabul ettiklerini söyledi. Bu saptama, günümüzde yaşanan kabul etmesi zor bazı acı sonuçları olan olayları anımsatıyor bana. Eşinin sevgilisi olmasından kuşkulandığı kadını evine alan, fark ettiği olaylarda basireti bağlanıp kendisinde müdahale gücü bulamayan kadınlar... Miras konusundaysa çoğu kadının uyandıkları için bu mücadeleden geri adım atmayacaklarını vurguladı.

Kadın Sığınma Evleri, kadınların güçlenmesine katkıda bulunması gereken yerler olmalı. Seçenek üretemeyince, kadını eşinin yanına göndermek zorunda kaldıklarını paylaştılar. Kadın işe giriyor. Hafta sonu da çalışması gerekiyor. Küçük bir çocuğu var. Ona hafta sonu bakacak kimse bulunamıyor. Personelin yapacağı işler arasında çocukla ilgilenmek mümkün olamıyor. Aldığı para ücretli bir bakıcı bulmasına yetmiyor haliyle. Kadın işten çıkıyor ve hiç istemediği eşinin evine dönmek zorunda kalıyor.

Kadın Sığınma Evinde 12 Yaş Üzeri Oğlan Çocukları Kalamıyor. Kadın şiddet gördüğü ortama çocuğunu nasıl bıraksın? Üstelik iki çocuğu varsa, birini alıp diğerini alamayacak. Bu da 12 yaşındaki çocukta bir travma yaratacak. Özel bir sığınma evine 12 yaş üzerindeki çocuklar alınıyormuş ve hiçbir sorun yaşanmıyormuş. Yaşanan bir sorunu yalnızca sorun olarak görüp yasaklamak yerine, çözüm getirmek ne kadar işlevsel demek ki...

Çocuk Şiddete Maruz Kalınca Aile Kendini Hazır Hissetmediği Ya Da Korktuğu İçin Hemen Şikayetçi Olamıyor. İhbar etmek için kimlik bilgisi verme zorunluluğu var. İhbar eden kimliğinin gizli tutulmasını isteyebilir. Fakat adını vermek istemeyince de şikâyeti ciddiye alınmıyor. “Keşke çocuğun şikayetçi olma hakkı olsa” dedi bir katılımcı. Ne kadar haklı bir talep.

Bir duruşma saatler sürmüştü. Çocuk o kadar etkilenmişti ki yaşadığı taciz olayını, hüngür hüngür ağlamaktan anlatamamış. Dolayısıyla karşı taraf hak ettiği cezayı alamamış. Çocukların yaşadıklarını farklı farklı yerlere, defalarca anlatmasının ne kadar travmatik olduğunu vurguladılar. ‘Çocuk bir kez ifade vermeli, bu ifade her kurum için geçerli olmalı.’ görüşünü savundular.

14 yaşında bir genç, “Beni babamla görüştürmeyin. Ya ben onu öldüreceğim ya da o beni.” Diyor. Mahkeme kararının çıkması çok uzun sürdüğü için genç babasını öldürüyor. Bir baba da çocuğunu öldürdüğü halde ceza almamış. İnsan duyduklarına inanamıyor bunları öğrenince. Velayet kimde olursa olsun, karşı tarafın çocukla görüşme hakkı var. Çocuk babayla görüşmek istemiyor. Kurumda çalışan meslek elemanı çocuğun haklarını savunmak için girişimde bulunmak istiyor fakat

müdürü engel oluyor. Bu durumda çalışan kişinin hissettiği, başarısızlık ve bir şey yapamadığı için suçluluk duygusu.

Bilgi verirken, aynı zamanda deneyim paylaşımları daha kalıcı bir öğrenmeyi sağlıyor. Hem de daha çok etkileyici oluyor, daha dikkatli dinlemek mümkün oluyor. Pandemiden sonra ilk kez böylesine kapsamlı bir toplantıya katılmak, bildiklerimizi yeniden öğretti. Konular irdelendikçe ve deneyimler paylaşıldıkça, önümüzde ne kadar uzun bir yolumuzun olduğunu bir kez daha anlıyoruz. Mücadele etmeyi, umut etmeyi hiçbir zaman bırakmamanın altını çizmemiz gerekiyor. Kadın Sığınma Evlerinin sayısının artması, çocuk, kadın, insan haklarına yönelik yasaların çıkarılması elbette çok önemli. Bundan daha önemlisi, bunların uygulanmasında nitelikli çalışmaların izlenmesi ve gerektiğinde mücadele edilmesi. Aksi halde işler şeklen yürür ve amacımıza ulaşamayız. Mücadelemiz, insan onuruna yakışır, barış ve huzur içinde yaşamımızı sürdürmek. Bu, hepimizin en doğal ve vazgeçilmez hakkı.

18 Kasım 2022

ÖZGÜR YAŞAMA İSTEĞİNİ CANIYLA ÖDEYEN KADINLAR

YAZAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

Bugün 25 Kasım 2022. “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Ve Uluslararası Dayanışma Günü”.

Bu gün hala kadınların özgür yaşama ve haklarını erkeklerle eşit biçimde kullanma mücadelesini canlarıyla ödedikleri günleri yaşıyoruz. Her gün dünyada ve Türkiye’de kadın cinayetleriyle ve “öteki” olarak değerlendirilen insanlara uygulanan ayrımcılıkla yüz yüze geliyoruz. Kadın mücadelesi yüzyıllardır süregelen bir mücadele. Bu mücadele içinde canını vermiş sayısını bilemeyeceğimiz kadar kadın var. Her biri bir can, her biri bir değer. Bu kadınlardan bazılarını mücadelenin sembolü olarak bize umut ve mücadele cesareti verdiği için daha çok tanıyoruz.

25 Kasımın sembolü, kod adları “kelebekler” olan Patria, Minerva ve Maria Teresa Mirabel Kardeşler. 1960 yılının Haziran ayında Patria’nın kurduğu Clandestine Hareketinde örgütlenerek, Dominik’te diktatörlüğe karşı mücadele ettiler. Sembol haline geldikleri mücadelelerinin çeşitli zamanlarında ağır baskılara maruz kaldılar ve hapis cezalarına çarptırıldılar. 25 Kasım 1960’ta erkek egemen zihniyetin kadın bedeni üzerinde kurmak istediği tahakkümün ve yaratmak istediği, korku ikliminin sonucunda, tecavüz edilerek, işkenceyle öldürüldüler. İkiyüzlü erkek zihniyeti, yaptığını savunma cesaretini bile gösteremeyerek, araba kazasında öldüklerini duyurdu. Örgütlerinin mücadelesi, Mirabel kardeşlerin öldürülmesinden bir yıl sonra, diktatörlüğün sona ermesini sağladı.

1981’de Dominik’te toplanan Latin Amerika Kadın Kurultayında, 25 Kasım, “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Ve Uluslararası Dayanışma Günü” olarak kabul edildi. 1999 yılında ise Birleşmiş Milletler bu günü “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü” olarak ilan etti.

Bu günlerde izlediğimiz, İran’daki özgürlük mücadelesinin sembolü Mahsa Amani de özgürlüğü uğruna ölümü göze alan ve işkenceyle öldürülen bir kadın. Mirabel kardeşlerin avuçlarından uçan kelebekler Mahsa Amini’nin saçlarına kondu ve mücadeleye devam eden diğer kadınların ellerinde kanat çırpma devam ediyor.

Bu kelebekler, Türkiye’de de her geçen gün baskıyı artıran ve haklarımızı kullanmamızın önüne geçmeye çalışan erkek zihniyetine karşı mücadele eden, korkusuz kadınların ellerinde.

Mirabel kardeşler ve Mahsa Amini gibi hakları için mücadele ederken bedelini canları ile ödemeyi göze alan ve korkmadan kadınların ve kız çocukların hakları için mücadeleye devam eden tüm kadınların önünde saygıyla eğiliyorum.

25 Kasım 2022

SANATIN KADIN SESLERİ KASIM

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar hepinize. Yine kadına ve sanata dair haberlerimizle beraberiz.

Önce başlıklar:

Kitap önerisi: Mahpusun Gelini

- Türkiye’de kadın senaristin sansürlenene dizisi İspanya’da ilk 10’da
- Farah Zeynep Abdullah: 'Özellikle genç kadınlara gerçekten ciddi zorluklar yaratılıyor sektörde'

• Kadınlar hikâyelerini oyunla anlatıyor:

• Kitap önerisi: Mahpusun Gelini

Yepyeni bir kitapla tanıştırmak istiyorum sizleri. Benim bir grup vesilesiyle tanıdığım bir hemcinsimin yeni çıkan kitabıyla.

Henüz okumadım ama tanıtımı gözüme çarptı ve ilgimi çekti.

LAYIKHAN ÖZDER tarafından yazılan kitap 212 sayfadan oluşuyor. Atayurt yayınevi tarafından yayınlanmıştır.

Mahpusun Gelini, “Evlendikleri adama değil mahpusa gelin olmuş” kadınların hikâyesidir. Onlara acı veren insanların boyunduruğundan kurtulmaya çalışırken kendilerini başka bir

boyundurukta bulan; öyle ki hayatlarından endişe ettikleri için çaresizce cezaevlerini dışarıda yaşadıkları zindandan daha güvenli bulan kadınların hikâyesi... “Anlattıkları bir film den ibaret değil ki özet geçilsin. Hayatın ta kendisi; saf ve acı gerçeklerden ibaret, yaşanmış ve ne yazık ki hâlen yaşanmakta olan mağduriyetlerdir.” Zeynep, müvekkilinin hikayesi ile kendi çocukluğuna, annesinin acılarına yeniden ortak olur. Aldığı bir dava ile yıllar önce hapiste geçirdiği çocukluk zamanlarından kalan yarası yeniden sızlamaya başlar. Cezaevi koridorlarında yolları kesişen iki kadın, hikayeleri ile birbirlerinin dertlerine derman olmaya çalışırken adeta ülkenin tüm kadınları oluverirler. “Kaybedecek bir şeyim kalmamıştı, hayata tutunmam için sebep de yoktu. Hiçbir şeyin düzeleceği yoktu.” Özgürlükleri ellerinden alınmış kadınların ellerindeki son şeyi, canlarını kurtarmak adına işledikleri suçların hikâyesini okurken, kâh Zeynep’in kaybolmuş çocukluğunda yüreğiniz sızlayacak, kâh genç, çalışkan ve başarılı müvekkilinin ışıltılı hayatının birdenbire nasıl karardığına şahit olup olanlara onlar kadar şaşıracaksınız. Ancak yazarın ve eserde geçen karakterlerin bildiği bir şey var: UMUT asla yok olmamalı.

- Türkiye’de kadın senaristin sansürlen en dizisi İspanya’da ilk 10’da

Senaryosunu Ece Yörenç’in yazdığı ‘Şimdiki Aklım Olsaydı’ Netflix Türkiye için çekilecekti. Karakterlerden birinin eşcinsel olması sorun yarattı. Bu karakterin diziden çıkarılması istendi. Bu öneri kabul edilmedi ve dizinin çekimi iptal edildi.

Devreye İspanyollar girdi. ‘Si Lo Hubiera Sabido’(Eğer Bilseydim) adıyla yine Ece Yörenç senaryosu olarak çekildi. İlk sezonu 28 Ekim’de yayınlanmaya başlayan dizi, Netflix’te Top 10listesine girmeyi başardı. 9,1 milyon saat izlenme ile 8’nci sırada. Dizinin ikinci sezonunun olup olmayacağı şimdiden konuşulmaya başlandı.

Dizi bizde yayınlansaydı başrollerinde Özge Özpınır ve Birkan Sokullu olacaktı.

Farah Zeynep Abdullah: ‘Özellikle genç kadınlara gerçekten ciddi zorluklar yaratılıyor sektörde’

Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı tarafından düzenlenen 33. Ankara Film Festivali, gerçekleştirilen törenle başladı.

Sunuculuğunu Ünsal Ünlü’nün yaptığı törende, Aziz Nesin Emek Ödülü, yazar, müzisyen, senarist, yönetmen Zülfü Livaneli’ye, Sanat Çınarı Ödülü orkestra şefi Rengim Gökmen’e, Kitle İletişim Ödülü ise çevirmen, sinema yazarı, gazeteci, yazar Sevin Okay’a, Sinemada Yeni Soluk Ödülü ise yönetmen Ceylan Özgün Özçelik ve oyuncu Farah Zeynep Abdullah’a verildi.

Sinemada Yeni Soluk Ödülü alan oyuncu Farah Zeynep Abdullah, genç kadınların sektörde yaşadıkları zorluklara dikkat çekti. Abdullah, “Yeni Soluk Ödülü dendiğinde gerçekten çok şaşırdım. Çünkü çok zorluk çekiyoruz, çok şeyin üstesinden gelmeye çalışıyoruz. Özellikle genç

kadınlara gerçekten ciddi zorluklar yaratılıyor sektörde. Sadece senama da değil, çoğu yerde... O yüzden çok şaşırdım. Özel ödülleri daha yaşlı insanlar alıyor, gençleri gördükleri için bize destek oldukları için Ankara Film Festivali'ne çok teşekkür ediyorum.” dedi.

• Kadınlar hikâyelerini oyunla anlatıyor:

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Şehir Tiyatroları Çağdaş Gösteri Sanatları Merkezi (ÇGSM), kadınlara yönelik farkındalık oluşturmak için 15 Kasım 2022 tarihinden itibaren Üsküdar Kerem Yılmaz Sahnesi’nde bir atölye serisi düzenliyor.

Gönüllü kadınlarla birlikte üretmek, tiyatro aracılığı ile bir araya gelmek ve bu paylaşımları sanatsal bir ürüne dönüştürmek için düzenlenen atölye, 15 Kasım 2022 Salı günü 13:30’da Üsküdar Kerem Yılmaz Sahnesi’nde yapıldı. “Kadınlardan Güçlenme Hikâyeleri Gösterisi” ile başladı. Bir önceki atölyelerde anlatılan hikâyelerden yola çıkarak oluşturulan gösteri, diğer kadınlar için de farklı bir seyirlik olarak sahneleniyor.

Sınırsız kontenjanlı ve ücretsiz olan atölye çalışmaları üç ay boyunca devam edecek

Atölyeler, İBB Şehir Tiyatroları Sanatçısı ve ÇGSM Sorumlusu Emre Koyuncuoğlu, Dramaturg Elif Solak Tokatlı ve Oyuncu Zuhal Güreli moderatörlüğünde ilerleyecek. Katılımcılar, kukla sanatçısı ve Ressam Hilal Polat’ın vereceği haftalık kukla atölyesi ile kendi tasarladıkları kuklalarını yapacak. Katılımcıların kendi hayat hikâyelerinden anlattıklarıyla bir gösteri metni oluşturulacak ve kadın seyircilere yönelik gösteriler gerçekleştirilecek.

Gelecek sayımızda buluşmak umuduyla mutlu kalın.

18 KASIM 2022

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM

NALLİHAN TURİZM GÖNÜLLÜLERİ DERNEĞİ

NALLİHAN TURİZM VE EL SANATLARI KOOPERATİFİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Kadriye SEZER

Sultan: Sevgili Umudun kadınları dinleyicileri.

Bugün Nallıhan’da Kadriye Sezer’le birlikteyiz. İki tane kurumu temsil edecek. Şimdi önce biraz Kadriye’yi tanıyalım sonra da kurumlarını bize anlatsın. Hoş geldin Kadriyecğim.

Kadriye: Hoş bulduk, adım Kadriye Sezer. Nallıhan’lıyım. Ankara’nın ilçesi Nallıhan. Burada doğdum, burada okudum, burada yaşıyorum. Hala da ileride burada yaşamayı düşünüyorum. İlçemi çok seviyorum çünkü. Ben Nallıhan Turizm Gönüllüleri Derneği başkanıyım. Aynı zamanda bir kadın kooperatifinin Nallıhan Turizm ve El Sanatları Kooperatifinin yönetim

kurulu ve kurucularındanım. Çocukluğumuzdan beri, gençliğimizden beri hep böyle ilçemizi sevdiğimiz için buradan çıkmayı hiç düşünmedik. Buralarda bir şeyler yapmak hatta çocuğum küçükken ayağımda sallarken bir arkadaşımınla sürekli hayal ediyorduk. Acaba burada tüm kadınların çalışacağı ortam yok. Kadınları bir arada toplayıp çalışabilecekleri yerler yapabilir miyiz, işte yaptıkları ürünleri satabilirler mi? Hep bunlar üzerine, o zamanlar ben de işsizim. Aynı zamanda kamu yönetimi mezunuyum, ne yapabiliriz diye düşünürken, sonra ben de baktım buradan ayrılmak istemediğim için Nallıhan iğne oyları yeniden canlanmaya başladı. Ama çocukluğumuzdan beri aslında çok özel şeyler yaşamışız bu arada. Herkes yaşadığı yeri sıradan zannediyor. Herkes aynısını zannediyordur. Aslında çok güzel şeyler yaşamışız ipek böceği yetiştirmiş onlarla biz haşır-neşir. Kışın kalktığımızda sabahları annem sobanın etrafına renk renk ipekleri boyar, asar. Biz onları gördüğümüzden bizim bildiğimizi herkesin bildiğini zannediyorduk ama ben şimdi bakıyorum bunlar bize özel şeylermiş. Bizim bölgeye özel, çok güzel şeylermiş. Annelerimiz oyları yaparken biz de onların yaptığı ilmekleri onlar gittiğinde alıp atmaya çalışıyorduk, yapmaya çalışıyorduk. Derken ama hiçbir şekilde kendimin el sanatlarıyla ilgili bir şeyle uğraşacağımı hesaplamamıştım. Halk eğitim kurslarına katıldım. İşte usta öğretici oldum. Onlar sonra yetmedi bana. Daha güzel şeyler nasıl yaparız arkadaşlarımızla birlikte. İşte biz Turizm Gönüllüleri Derneğini kurup ilçemizi tanıtmaya başladık. İlçemizi tanıtırken neler yapabiliriz derken, hediyelik ürünler gelen turistlere derken, yine o yıl takıların daha çok satılacağını, daha göz önünde olacağını, kullanım alanının daha geniş olacağını düşünerek iğne oylası takılar yapmaya başladık. Tanıtımlara gittik. Aklımızdan asla bir pazar geçmemişti ama çok güzel bir pazar bulduk. Bunun üzerine Ekim'in 9'unda da işte Kooperatifimizi kurduk. Ama burada en güzel şey yıllardır kadınların sözsüz iletişim kurdukları iğne oyları. Sadece iğne oyları onların başını kapatmamış, süslememiş. Kolyeler, bileklikler onları süslememiş. Aynı zamanda dertlerini, sevinçlerini, hüznelerini her şeyi anlatmış. Hatta bazen kadınlar siyasi alanda bile kızdıkları kişinin oylasını yapmışlar. Onun işte en çok belirgin bir noktasıyla ya da bir sözüyle yola çıkarak tasarımlar yapmışlar, anlatmışlar. Biz de eskiden beri bu böyle. Zaten oradan aklımıza geldi. Mademki iğne oyları bugüne kadar mesajlar içermişse bundan sonra da içermeli. Geçmişten geleceğe giderken de aynı şekilde hafif modernize edilmiş hali ama yine onlar bize bir şey anlatsın, mesajları olsun diye hep düşündük. Bu çalışmalarını yaparken işte biz teyzelerimizle, annelerimizle konuşup bu oylar ne demek istiyor, çünkü biz konuşabildiğimiz için onlar konuşamıyorlarmış. Biz onları anlayamıyoruz. Onlar başladıklarında şöyle dediler: Eskiden erkekler evlenmek için devreye en son dâhil ediliyorlarmış. Mahalledeki kadın başka bir kızı beğendiğinde oğluna uygun gördüğünde kızı beğendiğinde ve kız da eğer niyeti varsa karşılıklı hemen Üzüm oylası yapıyorlarmış. Hani ola ki bir isteyen olursa oylası hazır olsun. Üzüm oylası yapıyorlar çünkü üzüm oylası tadından dolayı ağız tadı, iyi geçim anlamına geliyor. Tanelerinin

çokluğundan dolayı bolluk bereket anlamına geliyor. Gene böyle güzel dileklerde başlıyorsun. İş yoluna giriyor, kız isteniyor, işte evlenme aşamasına geliniyor. Kayınvalidesi hemen başına bir “geneli” oyası örtüyor. Artık diyor ben senin Ayşe teyzen Fatma teyzen değilim artık ben senin kayınvalidenim. Evet, bugüne kadar tatlıydı seni sevdim ama bu saatten sonra ben kayınvalideyim ne yapacağım belli olmaz diye bir geneli oyası örtüyor.

Sultan: Ne oyası?

Kadriye: Geneli oyası. Keneli, bitkisinden esinlenilmiş, böyle iki renkli.

Sultan: Ne anlama geliyormuş?

Kadriye: Bak ben yanardönerim. Ne yapacağım belli olmaz. Bugün senden tarafa çalışırım yarın oğlumdan tarafa çalışırım. Baktım olmadı, orta yer karıştırırım diyor. Eğer kayınvalide iyi çalışıyorsa, gelini ile ilgili olumlu çalışmalar yapıyorsa, ara yer karıştırmıyorsa ikinci üçüncü oyaya gerek yok. Ama kayınvalide orta yer karıştırıyorsa, gelin hemen saklı gizli köşede otururken eli boş kaldıkça bir kızılık oyası yapıyor. Neden, “kan kusuyorum ama kızılık şerbeti içtim” diyorum.

Sultan: Kime mesaj gidiyor böyle?

Kadriye: Annesine veriyor, hani o zaman işte telefonlaşma, iletişim çok güçlü değil. Ailesi onu ziyarete geldiğinde ya da o oraya gittiğinde başına takacak ki, tabi yalnız gitme şansı da yok. Mutlaka eşiyle ya da eşinin ailesiyle gidecek. Kızılık oyasının örtüyor ki, “siz bakmayın benim böyle mutlu görüldüğüme, içim kan ağlıyor” diyor. “Kan kusuyorum ama kızılık şerbeti içtim” diye kızılık oyasından ailesi anlıyor ve gereken müdahaleyi yapıyor. Ne kadar başarılı olursa artık. Ama bir tane biber oyamız var. Biber oyasını başınıza takmışsanız, kim önce takmışsa, karşı tarafa, “bana bulaşma seni yakarım” diyor. Kayınvalide takmışsa geline, “Bana bulaşma seni yakarım” diyor. Gelin takmışsa kayınvalideye, “Bana bulaşma seni yakarım” diyor. İkisi birden takarsa ne oluyor, oğlan terk ediyor ortalığı.

Sultan: Oğlan kaçıyor.

Kadriye: Aynen. Çünkü eşini tutsa büyük bir sorun, annesini tutsa büyük bir sorun. O yüzden kaçıp kayboluyor. Bunun yanında işte papatya, elma çiçeği ve menekşe oya var. Bunlar da eğer bir genç kız bunları takmışsa başına diyor ki, “Ben aşığım. Benim bir sevdiğim var” diye o mesajı veriyor etrafına. Ki annesi onu çekip de olduğu yerdeki birisi bakmıyorlar “Bu kızın bir sevdiği var” diye onu düşünüyorlar. Evlenmişse ve bunları takmışsa tabi o zaman hani hamilelik müjdesi veremedikleri için diyor ki “Ben hamileyim” ama söyleyemiyor. Başına taktığı oyadan anlıyorlar, “Bizim gelin hamile” diyorlar onu oradan anlıyorlar.

Sultan: Ne kadar güzel mesajlar veriyorlar. Kadınlar ne kadar susturulmak istenirse istensin illaki konuşuyorlar. Bir şekilde mesajlarını iletiyorlar.

Kadriye: Başına papatya taktığında kayınvalide gelinin mutlu olduğunu anlıyor “Tamam oğlumla gelinim mutlu” gelin papatyasını örtmüş, gayet mutlu bir şekilde çıkıyor.

Sultan: Siz bir de çok güzel geliştiriyorsunuz bunları.

Kadriye: Aynen.

Sultan: Geliştirmek için nasıl bir yolumuz var?

Kadriye: Biz şimdi şöyle yaptık. Öncelikle iğne oyası yapan kadınları iğne oyası tekniklerini öğrenen kadınları bir araya getirip onlara yeni tasarımlarımızı öğrettik ve bunları yurtdışına, yaklaşık 25 ülke Nallıhan iğne oyalarını tanıyor. Tanıdığı, çok güzel bir noktaya geldik ama bu saatten sonra sağlıklı standart kaliteli bir şekilde ayakta durmamız için biz kadınlarımızı bir kurs ortamında, çünkü bu el işi fabrikasyon ürün değil. Ayşe hanımla Fatma hanımın el işi birbirini tutmuyor, standart olması gerekiyor bir yaprak çalışırken. Bizler onlarla beraber çalıştık, modelleri beraber çıkarttık, Ayşe Hanım sen beşe çık, Fatma'yı se üçe çık, işinin ayarına göre. Standardı yakaladıktan sonra evlerine gidip yapıyorlar. Ama yine, yeni modellerimizin hikâyeleri olsun istiyoruz. Bunu da şunu fark ettik Ayşe Hanımın tasarladığı bir takımı, takıyı, kolyeyi ya da herhangi bir ürünü, Fatma hanım yaptığı işi ne kadar güzel olursa olsun Ayşe hanım gibi olmuyor. Çünkü o, onunla arasında bir bağ kurmuş durumda. Onun bir hikayesi var. Hani resim yaparken içimizdeki şeyleri döktüğümüzü düşünün ya da bir şiiri, bir şarkı söylerken, dinlerken kendimizi bulduğumuzu düşünün. O duygu içerisinde yapıldığı için Ayşe hanımın tasarladığı takıyı ya da bir kadının tasarladığı takıyı, ürünü diğer kadının işi çok güzel olsa bile, tasarlayan kadar güzel yapamıyor.

Sultan: Bir de yarışmalar yaparak tasarım üretiyorsunuz diye biliyorum.

Kadriye: Evet. Nallıhan olarak bir tasarımcı ile çalışmıyoruz. Bizim bütün kadınlarımız, bütün kadınlar tasarımcı oldular. Çünkü burada çok artısı var. Biz bir tasarımcıyla çalışmış olsak onun tek bir tarzı olacak. Kendini ne kadar yenilerse yenilesin bir tarz olacak. Ama bizim kadınların hepsi bu işe dâhil oldukları için herkesin beğenisine göre bir tarz çıkıyor. Ayrıca söylediğimiz gibi bizim her yıl yaptığımız yarışmalarda biz diyoruz ki, bir takı ya da bir ürün tasarlayın ama lütfen bunun bir hikayesi olsun. Nasıl geçmişte üzüm oyası ağız tadı, bolluk, düşünce bereketse bundan sonra da yapacağımız bu olsun. Hatta bundan önceki yıllarda bir kadını eğitim sisteminin 4+4 olduğunda, kızı için ona bir kolye tasarlıyor ya da işte Nallıhan’a ait bir objeyi, öyle döküyorlar Bir tablo bir resim gibi olmuş oluyor. Anlattığınızda, satışları yaparken ya da ürün alınırken geliyor bakıyor diyor ki müşteri, ay çok güzel bu. Biz de evet güzel ama size hikayesini anlatalım dediğimizde birden bakış açısı değişiyor ve “Evet bu tam beni anlatıyor, ben bunu almalıyım”. Hatta bazen erkek müşterilerimiz geldiğinde, “Biz oyalarından anlamayız, biz çıkalım” diyorlar. “Bir dakika biz bunun hikâyesini bir anlatalım size” “Benim hanım çok eziliyor. Annemi görünce bir taksın, korkutsun” diye güzel şeyler de ortaya çıkıyor Yani biz diyoruz ki, her şeyin bir anlamı olduğunda

onun, onu görenler, bakanlar, daha farklı bakıyorlar. Anlamsız bir taş bir kaya bile olduğunda, sizin verdiğiniz anlamla beraber o güzelleşiyor. O yüzden istiyoruz ki, kadınlarımız gerçekten kendileri onu yaparken çok iyi hissederek yapıyorlar. Hatta bazen renklerle aralarında bağlantılar kuruyorlar. Diyorlar ki, “biz maviden çok sıkıldık, ruh halimiz artık pembe istiyor ya da kırmızı istiyor, yeşil istiyor” diyorlar. Hatta renkleri de numaralandırdılar, konuşurken, dün söylüyordu ya bir arkadaşımız “221 yeşil istiyorum, 221 yeşilin tonlarını görmek istiyorum” Bizim için doğadaki her renk çok anlamlı. Yapmak gerçekten çok güzel. Ayrıca şöyle bir şey var: Ben kursiyerlerimle çalışırken hep şunu diyorum: Bakın siz şu anda sadece üretim yapıp para kazanmıyorsunuz. Düşünüyorsunuz ve güçleniyorsunuz. Neler tasarlıyorsunuz, ne kadar güzel düşünceleriniz var. Bunu yapmış olmasanız düşüncenizi ortaya çıkaramayacaktınız. Çok güzel yemek yapacaksınız sevginizi katacaksınız ama bakın bu eserler sizin eserleriniz dediğimde bir kadın, “Hocam evet şimdi seni anlıyorum. Düşündüm de ben yıllardır kocamın partisini tutuyordum. Orada olmamam gerekiyormuş. Karşı tarafa geçiyorum” diye güzel düşünceler ortaya çıkıyor.

Sultan: Siz bir de farklı farklı ülkelere gönderiyorsunuz ya da burada farklı ülkelerden misafirler ağırlıyorsunuz. Farklı ülkelerin beğenilerinde fark var mı?

Kadriye: Tabi, biz ülkeleri çözdük. Mesela İngiltere, Japonya ve İtalya’nın seçtikleri modeller birbirine çok benziyor. Daha pastel tonlar, daha hafif, daha sade modeller. Ama bunun yanında Arap ülkelerinden gelen Dubai gibi, daha böyle gösterişli, şaşalı, onların yaşam şekilleri gibi mesela. Ağır modeller istiyorlar. Biz herhangi bir ülkeden telefon aldığımızda sipariş için diyoruz ki, bu modellerden mi istiyorsunuz? Hatta biz bunu bizzat yaşadık. İsviçre’den arayan bir arkadaşımız bize ulaştığında birkaç model istedi. Ben ona sizin ülkede şu renkleri daha çok tercih edebilirler. Şu modeller daha güzel olur diye anlattığımda, “Ben kesinlikle onları istemiyorum” dedi. Kendi seçtiği istediği modelleri ona yaptık gönderdik. Bir hafta sonra eline kargo ulaştıktan sonra dedi ki, “Haklıymışsınız, sizin dediğiniz modeller daha çok gidecekmiş.” Fotoğraflarını atmıştım. Yani biz ülkeleri çok güzel tanıdık. Artık iğne oyasıyla sözsüz kurduğumuz iletişimi ülkeler arasında kurabiliyoruz. O kadar çok şey anlatıyoruz bir bağ kurduk hem oyalarla hem insanlarla.

Sultan: Gelecek için planlarınızda vardır herhalde.

Kadriye: Gelecek için de planlarımız var. Öncelikle Nallıhan yüzyıllardır iğne oyası yapan bir yer. Burada herkes iğne oyasını biliyor, yapıyor. Ama kendilerinin işinin çok özel ve çok güzel bir iş olduğunu, resim kadar kıymetli olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Onlar sıradan bir iş olarak görüyorlar hala. O yüzden, diyoruz ki Nallıhan iğne oyasının eğitim merkezi ve atölyesi olmalı diyoruz Gerçekten Nallıhan iğne oyasını her anlamda çözdü. Her bir kadın, kimi çağırırsanız, yoldan geçen birini tuttuğunuzda size iğne oyası hakkında anlatacağı o kadar çok şey vardır ki.

Sultan: Turizm açısından da herhalde iğne oyasının çok katkısı var.

Kadriye: Turizm açısından biz iğne oyası ile başladık işe. Aslında turizmle başladık, iğne oyaları turizmle birlikte gelişmeye başladı. Turizm artık geriler gibi kaldık. Biz iğne oyasında çok ilerlemeye başladık. Yüksek yüksek siparişler almaya başladık. Yetişemez olduk. Nallıhan'daki bütün kadınlar iğne oyası yapar oldu. Hatta bunun aileye de şöyle bir katkısı oldu: Başta çayını önüne isteyen erkekler, bakıyorlar ki kadınlar para kazanıyor, çocuğunun harçlığını veriyor, mutfak masrafının yarısı karşılanmış oluyor. Erkekler içten bir gülümsemeyle eşine belli etmeden, “Sen işini yap, çayımı kahvemi kendim alırım” diyor. Hatta, meyvesini soyup eşinin önüne getiren erkekler de olmaya başladı. Aslında görünmeden birçok şeye dokunmuş olduk. Onların içindekini ortaya çıkarmış olduk. Evde kadınlar eşlerinden para istemeden bir şeyler yapıyorlar. Çok mutlular. Çocuklar diyorlar ki, “Annem bize harçlık verecek, hemen şunu yaparken biz ödevlerimizi yapalım ki annemize yardımcı olalım.” Yani kadının ekonomiye katılmasıyla beraber, tatbikî kadınlar hep katılıyordu. Ama evde işlerini yaparken yapıyordu. Anne artık onların gözünde bir tasarımcı. Güzel şeyler yapıyor. İşte yarışmalarda ödül alıyor. Annem başardı. Çocuklardan biri bana “Hocam artık benim babaannem sahneye çıkacak ödül almak için.” Aslında küçücük şeylerle uğraşırken çok güzel şeyler yapmışız ve bunun üzerine biz baktık ki, turizmle iğne oyaları beraber gidecek bir şey. O yüzden iğne oyalarından kazandığımız parayı Nallıhan turizmine yatırdık. Köylerde atıl durumdaki okulları değerlendirirken, kaymakamlık, belediye, özel irade destekli yani kurumlar da destek oldular, tamamen STK kurumlar işbirliğiyle bir şeyler yapmaya çalıştık. Bir şeyler yapmaya çalıştık Kooperatif alıp işletmeye başladı. Çünkü neden, Nallıhan'a gelen insanların yöresel yemekleri yiyebileceği yerler olmalıydı. Oralarda da köylerde noktalar belirledik. Yeni yapılar yapmak yerine, koruma kullanma dengesi içerisinde mevcut yapıları değerlendirdik. Genelde kalkınmayı da sağladık Köylerde ürünlerini yetiştiren kadınlar gelen turistlerle beraber, onları satmaya başladılar. Çünkü bilirsiniz köylerde satış olmaz hediye edilirdi. Artık yavaş yavaş oradan para kazanacaklarını anladılar. Ürünleri ona göre yapmaya başladılar. Biz de yöresel yemek yapan yerleri daha çok hızlandırmaya başladık. Kadınlar heveslendiler, tamam dediler. Bir kısmı oyada kendini geliştirirken, bir kısmı yöresel yemeklerde geliştirdiler. Yani küçük dokunuşlarla büyük işler yaptık ama yapacağımız daha çok şey var, çok eksikimiz var. İstiyoruz ki, her şey devamını takip ederek gitsin. Bölünmeden, kopmadan, üstüne ekleyerek gidelim ki, güzel şeyler yapalım ve güzel örnekler oluşturalım.

Sultan: Harika şeyler yapıyorsunuz. Bir taraftaki gelişme, hemen bütün toplumu, bütün ilişkileri. olumlu olarak etkiliyor. Ellerinize sağlık, çok kolay gelsin. Başarılarınızı izlemeye devam edeceğiz. Her şey için çok teşekkür ederiz.

Sevgili Umudun kadınları dinleyicileri. Bugün Kadriye hanımdan çok güzel şeyler öğrendik. Bir sonraki söyleşide buluşmak üzere hoşçakalın.

Kadriye: Teşekkür ederim ben de.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY KASIM

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhaba değerli takipçilerimiz yepyeni bilim haberleriyle sizlerle.

Menopoz dönemindeki semptomlar boşanmayı artırıyor.

İngiltere'de yapılan bir araştırmaya göre, kadınların menopoz döneminde yaşadıkları semptomların hafife alınması, ruhsal ve fiziksel sağlıklarıyla birlikte, romantik ilişkilerini de olumsuz etkiliyor.

Araştırmaya katılan 1000 kadından 700'ü boşanma sebepleri arasında menopoza bağlı değişimlerin de olduğunu söyledi.

Sıcak basması, kilo almak ya da duygusal durumlarındaki ani iniş çıkışların partnerleri tarafından yeterince anlaşılmadığını ve bu yüzden de bu süreçte desteklenmediklerini hissettiklerini söyleyen kadınlar, ilişkiyi zayıflatan etmenin menopoz değil, partnerlerinin bu döneme ilişkin bilgisizlikten kaynaklanan ilgisizlikleri olduğu görüşünde.

Araştırmanın yapıldığı kurum olan Newson Health'den Dr Louise Newson, "Menopozun fiziksel sonuçları bariz biçimde görülebilir ancak kişide yarattığı zihinsel ve duygusal yıpranmayı da önemsemeliyiz" diyor.

Eğer o yaştan önce sigarayı bırakırsanız hiç içmemiş gibi oluyor...

ABD'de yapılan geniş çaplı bir araştırma sigarayı 35 yaşından önce bırakanların, ölüm risklerinin hiç sigara kullanmayan insanlarla benzer bir seviyeye gerilediğini tespit etti. Sigarayı bırakmanın her yaşta faydalı olduğunu gösteren araştırma, ölüm riskinin en çok düştüğü zamanın ise 35 yaş öncesi olduğunu gösterdi.

Sigarayı 35-44 yaş arasında bırakanların herhangi bir sebepten ölüm riskinin hiç sigara tüketmeyenlere göre yüzde 21 yüksek olduğu, 45-54 yaş arası bırakanların ise yüzde 47 oranında yüksek olduğu belirtildi.

Araştırma için anket temelli verilerden oluşan ABD Ulusal Sağlık Mülakat Anketi'nden faydalandı. Araştırmacılar, Ocak 1997'den Aralık 2018'e kadar 550 bin yetişkinin verisinden faydalandı.

Bilim dünyasını heyecanlandıran gelişme: Sinovac, kanser tedavisinde kullanılabilir

Almanya'daki Bonn Üniversitesi'nden araştırmacıların yürüttüğü çalışma, aşılarda kanser tedavisinin etkinliğini artırdığını gösterdi.

Nazofarenks kanserinden mustarip hastalar genellikle tümöre karşı bağışıklık sistemlerini aktive eden ilaçlarla tedavi ediliyor. Bu nedenle şimdiye kadar Kovid-19'a aşılarda kanser tedavisinin başarısını azaltabileceği veya ciddi yan etkilere neden olabileceğinden korkuluyordu.

Bunun doğru olup olmadığını anlamak isteyen ekip, Çin'in geliştirdiği inaktif Sinovac aşısının kanser hastaları üzerindeki etkilerini araştırdı.

Çin'in çeşitli bölgelerindeki 23 hastanede tedavi gören 1500'den fazla hastayı gözlemledi. Bu hastalardan 373'ü, kanser tedavisine başlamadan önce Sinovac aşısı olmuştu.

Araştırmacılar söz konusu kişilerin kanser tedavisine daha iyi yanıt verdiğini saptadı. Birçok kanser hücresi, vücudun bağışıklık hücreleri olan PD-1 reseptörünü etkiliyor. Bu sayede vücudun savunma gücünü kırmış oluyor.

Bu tür kanserlerin tedavisinde PD-1 reseptörlerini bloke etmek için ilaçlar kullanılabilir. Böylelikle bağışıklık sisteminin tümörle daha etkili bir şekilde mücadele etmesi sağlanabilir.

Öte yandan Kovid aşısı, PD-1 reseptörünün de dahil olduğu bir bağışıklık tepkisini uyarak çalışıyor.

Bilim insanları tam da bu yüzden aşılarda kanser tedavisini kötü etkileyebileceğinden şüpheleniyordu. Ancak yeni araştırmada elde edilen bulgular tam tersine işaret ediyor.

Hakemli bilimsel dergi Annals of Oncology'de yayımlanan araştırmanın ortak yazarı Prof. Dr. Christian Kurts, "Aşılanan hastalar, anti-PD-1 tedavisine diğerlerine kıyasla önemli ölçüde daha iyi yanıt verdi. Bu çok şaşırtıcı" diye konuştu.

"Aynı zamanda aşının ciddi yan etkilerini de daha sık deneyimlemediler."

Öte yandan araştırmacılar, aşının tedaviye nasıl yardımcı olduğunu anlamış değil. Prof. Dr. Kurts, "Aşılanmanın belirli bağışıklık hücrelerini aktive ettiğini ve daha sonra tümöre saldırdığını varsayıyoruz" ifadelerini kullandı:

"Şimdi bu hipotezi daha fazla araştıracağız."

Gelecek sayımızda görüşmek dileğiyle umutla kalın.

15 KASIM 2022

DENEYİMLEDİKLERİM

MUTFAK ŞEFİ

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN.

rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili Umudun Kadınları takipçileri;

Son yıllarda elektronik aletlerin çoğalmasıyla mutfakta işlerimiz daha da kolaylaştı. Ben de Şimdi kullandığım ‘mutfak şefi’ diğer adıyla hamur yoğurma makinasından sizlere bahsetmek istiyorum. Bu makinenin üç karıştırıcı aparatı ve beş litrelik bir haznesi var. Bir karıştırma aparatıyla kek, diğer bir karıştırıcıyla kurabiye, üçüncü karıştırma aparatıyla ise poğaç, ekmek, çiköfte gibi birçok hamurunu bu makinayla hazırlıyorum. Yoğurma süreleri hamurun katılığına ve diğer özelliklerine göre değişiyor. Hamurunuzun olup olmadığını makinenin üzerindeki kapağı kaldırıp, eliniz veya kaşıkla yoklayarak anlayabilirsiniz.

Bana sağladığı kolaylığa gelince: Hazneye malzemeleri koyduktan sonra makinayı açıyorum. Hamurum yoğurulurken tezgahımı toparlıyorum. Fırınım veya tepsim hazırlanacaksa onları yapıyorum. Kegin yumuşacık olmasını ve en iyi kabarmasını sağlayan unsurlardan biri de yumurtaların ve şekerin iyi çırpılması. Mikserle dört 5 dakika çırparak yumurtaların köpük köpük olmasını ve içindeki şekerin erimesini sağlarız.

Yumurtanın sarısını beyazından nasıl ayırırız?

Yumurtanın ucundan küçük bir delik açıp bu delikten beyazını akıttıktan sonra içinde kalan sarısını ayrı bir kaba kırıp boşaltıyoruz. İkinci ayırma yöntemimiz ise yumurtayı kâseye kırarak dağılmayan sarısını parmağımızla dokununca hissediyoruz. Bir kaşıkla bu sarı kısmı başka bir kâseye alıyoruz.

Tahta kaşıklarınız kullandıkça zamanla kararır; bu durumda nasıl temizleriz?

Tencereye suyu alıyoruz, su kaynadıktan sonra, bir çay bardağı sirke bir yemek kaşığı karbonatı ilave ediyoruz, tahta kaşıkları tencereye koyuyoruz 15 dakika kaynatıyoruz daha sonra duruluyoruz ve kuruluyoruz.

Başka paylaşımlarda görüşmek üzere; kolay gelsin.

3 KASIM 2022

DÜNYANIN EN GÜZEL KADINININ YAZDIĞI MEKTUP

YAZAN: Ergür ALTAN

erguraltan@gmail.com

Altmış iki yaşındayım evladım. Bu mektubu kim okuyorsa, yaşı benden büyük de olsa evladımdır. Kaç evladım olduğunu bilmiyorum. İnsanların nüfusundan haberim yok. Sincapların, ağaçların, leylakların nüfusundan bahsedilmedi bana.

Gülümser ismim. Kederli bakan ve çok güzel gülümseyenmişim, öyle derler. Her sene Diyarbakır’dan Niğde’ye gelirim, kuru soğan sökmeye. “Soğan sökmek” derler, yara olur ellerin,

nasır tutar hemencecik. Öyle kolay değildir soğanı topraktan ayırmak. Acından uyuyamazsın evladım. Sonra alışıyorsun ellerinin acısına. Ruhunun acısına alıştığın gibi alışıyorsun. Ruhum da yaralı benim, ruhum da nasır tutmuş...

Ruhumu anlatayım sana evladım. Geçende demiştim gencecik bir cana, “anamı babamı çok özlüyorum” diye. “Öldüler mi Gülümser Teyze?” diye sordu. “He” dedim, “gittiler, çok oldu gideli.” “Alışsana” dedi, “kaç sene geçmiş bak.” “Kaç seneden sonra unutuluyor acılar?” dedim. Anlamadı beni, garipliğimi, ruhumu...

Bu akşam aynaya baktım evladım. Aynada yüzümü seyrettim öylece. Lekeleri gördüm yüzümde ilk önce. Yaşlılık lekesi sanırlar, değil. Güneşin altında, sabahın yedisinden akşamın sekizine kadar çalışan bir kadının emek lekesi. Yaşlı, yorgun, yüzünde lekeler olan bir kadını ben. İlk kez gülümsedim lekelerime. “Gülümser” dedim, “sen dünyanın en güzel kadınısın...” Lekelerime de dedim ki, “Sen dünyanın en güzel ışığısın...”

Ben bir karar verdim evladım, hatta birçok karar verdim ve o kararlara uyacağıma söz verdim. Hele bir kadının kendine söz vermesi öyle kıymetli ki. Kararlarımı sana açıklayayım mı?

Her sabah ve her akşam aynanın karşısına geçip “Sen dünyanın en güzel kadınısın Gülümser” diyeceğim kendime. Defalarca yapacağım bunu bıkmadan, usanmadan, utanmadan... Diyeceksin ki, “sen dünyanın en güzel kadını değilsin, hatta güzel bile değilsin...” Ona sen değil, ben karar veririm evladım! Bir kadın, güzelliğini o yaralı ruhuna doğru fısıldıyorsa samimiyetle, sanma ki kapanır ruhundaki yara, ama o kadın kendi kendini güzelleştirmiştir bir defa, hatta binlerce defa. Bir kadını güzelleştiren kendisidir evladım, senin ya da bir başkasının gözleri, duyumsaması düşüncesi değil...

Hamama gideceğim evladım. Ben hiç hamama gitmedim ve bunun eksikliğini bu yaşımda anlayabildim. Günlerce yıkanmak istiyorum ben. Yüzümdeki lekeler geçmeyecek biliyorum. Sızım, yorgunluğum, solgunluğum dinmeyecek asla. Ilık bir suda yıkanmak istiyorum, şarkılar söylemek, yüzüme dokunmak, tenimi okşamak ve nihayetinde ölmek istiyorum. Kimse yıkamasın beni öldüğümde. Her şeyi kendim becerdim bu hayatta ve bunu da kendim becereceğim evladım. Size yalnızca gömmek kalsın beni, onu da kendim becermek isterdim... İzin verirsen böyle olsun benim hamam fantezim!

“Teyze, sen normal değilsin” diyeceksin şaşkınlıkla. Anormal olmak bana iyi geliyor ve sizin normallığınız beni çok incitiyor! Ben hiç kadın olmadım biliyor musun? Şu dünyada gördüğüm en tatlı şey yazmamdaki üzüm işlemesidir. Başımın üstünde bir tatlılık var, canımın içindeyse acılık. Ben bu işlemeye bakıp ağlayarak uyuyorum evladım. Sen yazma deyip geçersin, ben onu yorgun argın ömrüme can bellerim. Anamın işlemesidir, ben gibi kadın olmayan anamın işlemesi. Kilimlere, yazmalara, dantellere işleriz özlemlerimizi ve üzüm senin sandığın gibi yalnızca bir

meyve değildir! Bunu anladığın gün, ya mezarıma bir salkım üzüm bırak, ya bir kadeh şarap iç, ya da bana dua oku. Ama bir şey yap evladım, içten bir şey...

“Sen ne yaşadın da böyle saçmalıyorsun?” diye düşünüyorsundur belki. Ben hiç saçmalamadım şimdiye kadar, sorun burada! Bir kadının öncelikli özgürlüğü saçmalamak olmalı mesela. Neler saçmalamak istiyorum, biliyor musun? Pişirdiğim çorbayı herkes gülümseyerek içsin istiyorum. Süslenmek istiyorum gecenin üçünde, sabahın beşinde. En çok kendimi yıkarken ağlıyorum. Banyo yaparken gülümsemek istiyorum artık! Benim ismim Gülümser evladım. Banyo yaparken, anamı babamı düşünürken ve hayaller kurarken gülümsemek istiyorum...

Biri öz, dört anam oldu. Yirmi kardeşiz toplam Dördümüz hayatta. Ben kardeş diye nice canları bağrıma basmışım. Kadınları, çocukları, kedileri ve nicesini...Arpaya, buğdaya da gittim çocukluktan beri, çaya, fındığa da. Şimdi de soğana geliyorum işte. Nice şehirlerini gördüm bizim ellerin, en çok da şehirlerin kırsallarındaki tarlaları ve kadınları ve çocukları.

Tarlalarımız çok güzel evladım, ekinlerimiz çok güzel. Ama en güzeli ne biliyor musun? Kadınlar ve çocuklar...Ne kadınlar kadınlığını duyumsuyor ne de çocuklar çocukluğunu. Oysa öyle güzeliz ki biz. Ben güzel bir kadını evladım. Biz kadınlar dünyanın en güzel kadınıyız.

Bir mektup yazmak istedim sana. Okurken gülümse Gülümser'in mektubunu. Altmış iki yaşında kendisini güzelleştiren bir kadını ben...

Artık ağlamayacağım. Gülümsemek benim de hakkım evladım. Rimelin ne olduğunu bile bilmezdim. Gecenin bir vakti süslenip, belki de ilk kez mutlu olmak neymiş, kavrayacağım...

Unutma evladım, ben dünyanın en güzel kadınıyım...

TÜRKÜLER TERK ETMEYİN BENİ.

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Tanınmış bir ozanın konserini izliyorum, ardı ardına güzel deyişlerden oluşan, klasikleşmiş türküler okuyor. Alnında ter boncuk boncuk, gözlerini göremiyorum. Gözleri kapalı. Kimseleri görmeye gereksinimi yok ki. Yalnızca kendi yüreği gördüğü. Ruhuyla buluşturuyor onu müzik.

Yakın çekimde ellerini görüyorum. Kucağındaki bağlamayı kavramış perdelerin üzerinde devinen, basıp kalkan, gidip gelen, tellere dokunan eli gözümün önünde. Başlı başına bir canlı. O gövdenin bir organı değil... tek beden kendisi. Baş, kaşı gözü, aklı fikri, sıcaklığı kanı, damarı, ruhu olan bir beden. Üstün bir insan. O bağlamayla yaşayan, sürünen, fışkıran tutku, aşk, şehvet, doyum ne dersiniz deyin. Sonra diğer ele bakıyorum, tellere dokunan, onları titreten yakan diğer

ele... Ara sıra aletin gövdesine şöyle bir dokunan, ona aşkını akıtan onu okşayan diğer ele. İçimde anlatılmaz bir duygu oluşuyor, gerçekten de çalan ozanı merak etmiyorum. Yüzü, gözü elbisesi burnu umurumda değil. Her şey ellerde şimdi. Ağacı okşayan, onunla sevişen onu aşka hazırlayan o güzel ellerde. Sonra, çok duygulandığım anlarda kendi ellerimi öpüşüm geliyor aklıma.

Öpüyorum bütün elleri.

Pişiren kotaran, toprağı kabartan, hamur yoğuran, inek sağan, su taşıyan, çamaşır yıkayan, dikiş diken, saç ören, dantel dokuyan, keçe yuvarlayan, kürek çeken elleri. Ağaçları yontup bağlama, tambur, ut, keman yapan, tellere dokunurken yüreğı titreten elleri. Demirden kıvılcımlar çıkaran, teriyle ateş söndüren elleri...

Çalmaya ara vererek düşüncelerini anlatıyor. “Bir odun parçasıyla söyleşiyorsun, yüreğindeki tortuları anlıyor; sevgini, coşkunu, hüznünü paylaşıyor, seni kucaklıyor, tek beden, ruh, can oluyorsun. İnsana anlatamadığını bir ağaca ne kadar içten anlatabiliyorsun.” Başka bir güzel türküyü yine gözleri kapalı okuyor, ben gözlerim kapalı dinlerken... Eğer bir müzik parçasını dinlerken gözlerimizi kapatıyorsak o gerçekten amacına ulaşmış bir bestedir. Ağittir, deyiştir. Duymak için görmek gerekmez ki. Gönül gözü görmeden de duyar...

Ömrü boyunca bir kere olsun bir türkü söylememiş, bir deyişle gözleri yaşarmamış, bir şarkı mırıldanmamış insanlar var mıdır acaba? Yazıklarım böylelerine. Paslanan yüreklerine acırım. Ama gene de aklım almaz böyle birilerinin olduğuna. Olamaz, her insanın yüreğinden süzülen bir şeyler mutlaka vardır.

Çobanın bir kamışa üfleyerek çıkarttığı o gizemli ses bile başlı başına bir sevdayerken... Çok görmüşümdür kaval çalan çobanın çevresine toplanan koyunları. Düşünün; hayvan deyip küçümsediğimiz koyun, kaval sesini duyunca başını kaldırıp dinliyor, sonra çobanın yanına geliyor. Ne güzel değil mi?

Yapılan bir araştırma, müzik dinletilen ineklerin daha çok süt verdiğini kanıtlamıştı. İşte müziğin gücü. Mutluluk, rahatlama, verimlilik. İnek duyarlı bir insanı gibi gözünü yumacak, hüzünlenip ağlayacak değil ya. Onun müziğe verdiği karşılık daha çok süt üretmek. Ne güzel değil mi?

Acaba suç işleyen, agresif, kötücül insanlara müzik dinletilse ne olur?

Beni bu denli duygulandıran, düşündüren; türküler, bozlaklar, şarkılar, noctürnler, konçertolar rekuemler başkalarına etki etmez mi?

Her insanın biyolojik, anatomik, fizyolojik yapısının yanında, içinde onu odundan, taştan, etten, kandan farklı kılan bir şey vardır diye inanırım. İnanmak isterim diye düzeltereğim. Çünkü son günlerde öylesine olaylarla, cümlelerle, davranışlarla karşılaşıyorum ki inançlarım tek tek yıkılıyor. Oysa ben insanları, kuşu taşı, toprağı; denizi, çayırı çimeni, ağacı çiçeğı, böceğı ve hayvanları sevmek istiyorum. İnsanları sevmek istiyorum. İnsan sözcüğünün güzel edimlerle anılmasını istiyorum.

Küçücük kızların yaşlı erkeklerle evlendirilmesi, sokak hayvanlarının tüfeklerle vurulması, insanlar tarafından zehirlenmesi, hakkını aramanın neredeyse suç sayılması...Yolsuzluğun, hırsızlığın sıradan hale gelmesi, insanların birbirilerine böylesine düşmanlığı eziyor beni, hiçleşiyorum acizliğimle...Utaniyorum insanlığımla.

Güzel düşüncelerim, öptüğüm eller, kucakladığım türküler, tempo tuttuğum danslar terk etmeyin beni. Kin ve nefret yok ediyor insanlığımla... İnsan gibi insanlar sizi seviyorum...Ne olur sevdiren kendinizi.

EN BÜYÜK ENGEL KALPLERİMİZDE

YAZAN: Zehra MAVİŞ

zehrasedhun97@gmail.com

Merhaba sevgili okurlarım. Bugün sizleri çok önemli bir konu olan ve beni de yakından ilgilendiren ‘engelli bireylerle yaşam’ konusunda bilgilendireceğim. Önce, yazıma okuduğum ve çok etkilendiğim bir hikâyeyle başlayacağım. Ardından hikâyeyi kendi yaşadıklarımla karşılaştırıp analiz edeceğim. Finalde de engellilere şiddet konusuna değinip çözüm önerileriyle bitireceğim.

Bu hikâyeyi bir jimnastik öğretmeni anlatıyor. Atandığı okulun müdürü “Lütfen öğrencilerini şampiyon yap, gurur kaynağımız olsun diyor.” Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler ve velilerle karşılaşılıyor. Başarı konusunda bir ön konuşma yaptıktan sonra öğrencilerin annelerinin elini tutmasını istiyor. Bir kişi hariç, çünkü o öğrenci elini kullanamıyor ama konuşuyor. “Başaracağım!” diyor. Sınıftaki veliler ve öğrenciler küçücük ve üstelik engeli olan çocukla alay etmeye başlıyorlar, “Daha annenin elini tutamıyorsun, bir de başarılı olacağım diyorsun, hayal görme!” diyorlar. Çocuk çok üzülüyor. Bu ortamda çocuğun hayatı her geçen gün daha da zorlaşıyor. Öğretmen, “Çocuğunuzu okuldan alın, böyle giderse psikolojisi bozulacak” diyor. Anne direniyor, “Bu ilk değil, çocuğumun hayali olan jimnastik yapmasına destek veriyorum, onun hayali için peşinden gideceğim” diyor. Anne, elini kullanamayan çocuğu için resim çizerek hareketleri anlatıyor, birlikte yapıyorlar. Anne seksen beş kilodan elli beş kiloya kadar düşüyor.

Üstelik hareketleri yaparken parmaklarını da kırıyor. Bir başka sorun ise, sırf engelli olduğu için spor sahasında bu çocuğu istemiyorlar. Öğretmenin mücadelesi sonucu çocuk yarışlara alınıyor. Sınıfta alay eden öğrencilerinin hiçbirisi yarışı kazanamıyor. Sıra elini kullanamayan çocuğa geliyor. Önde annesi, arkada çocuk hareketleri yapıyor. Şampiyonluğu bu engelleri aşan çocuk ve annesi alkışlar eşliğinde kazanıyor. Öğretmen yaptığından çok utanıyor ve özür diliyor. Çocuğu konuşma yapması için kürsüye alıyorlar. Çocuk, “Okula geldiğimde arkadaşlarım benimle dalga geçtiler. Bu yüzden okuldan ayrılmak istedim, annemin bana güç vermesi sayesinde başardım. Annem bana hareketleri resim çizerek anlattı ve zorlukları yendik, bu alkış anneme gelsin” diyor.”

Bu hikâyeyeyle benim yaşadıklarım benzerlikler gösteriyor. Benim de başıma Türkiye’de okulda istenmeme olayı gelmişti, aynı durum bu çocukta da var

O hikâyede ilk pes eden çocukken, benim hikâyemde ailemdi. O hikâyede dirençli olması gerektiğini söyleyen bir anne vardı.

Hikâyemde de dirençli olmamız, pes etmememiz gerektiğini aileme söylemiştim. İki hikâyede de direnenler hep anne ve çocuk.

Hayatıma dönecek olursak Türkiye’de kitaplarımı annem okur hep bana destek olurdu. Kanada’ya gelince eğitimciler onun aradan çekilmesini istedi, bağımsız olmam için. Ayrıca Kanada’da materyaller bana uygundu. En önemlisi de Kanada’da benim bu hayatı yaşamamı sağlayan kişi annemdir. Onun sayesinde mutlu bir hayat yaşıyorum.

Küçüklüğümden beri yabancı dile ilgim vardı, özellikle İngilizceye. O hikâyede de çocuğun hayali jimnastik yapmaktı, benim hayalim ise yabancı bir dil öğrenmek... İki hikâyede de tek destekleyen kişi anne. İki hikâyenin sonu da aynı şekilde sonuçlandı. Elini kullanamayan çocuk şampiyon oldu, bence gerçekleşmesi yıllarımı alan İngilizceyi öğrendim.

İki hikâyede de negatif insanlar var ve bu insanlarla nasıl başa çıktığımız yer alıyor. Sonuç iki hikâyede de aynı, bu insanların uyguladıkları psikolojik şiddet yüzünden zorluk çektik, ama engelleri aştık.

Hikâyeyi analiz ediyorum:

Öğretmen engelli çocuğa destek verse bile, ona tam olarak inanmıyor. Öğretmenin çocuklara, “Size ceza vereceğim arkadaşınıza iyi davranın” demesi çok ta mantıklı bir hareket değil. Öğretmen hatalı. Çünkü çocuklar hikâyeye göre dokuz-on yaş aralığında. Bu yaştaki çocukların acıma duyguları gelişmediğinden bu konuşmayı çocuklar yerine velilerle yapmalı. Bence engelli bireye nasıl davranacağı konusunda eğitim almadığından öğretmenin de bocalaması normal. Yine de öğretmenin aileye ‘çocuğunuzu alın’ demesi kesinlikle kabul edilemez. Öğretmen dâhil tüm sınıf, veliler, müdür, öğrenciler engelliye davranış eğitiminden geçmeli.

Engelliye şiddet konusu, günümüzde göz ardı edilen bir konu. Engelliler üzerinde gerek fiziksel gerekse sözlü şiddetin hiçbiri kabul edilemez. Aslında bizi yıldırmaya çalışan insanların çok iyi bildiği bir noktamız var. Genelde engelli birey ve ailesi duygusal olduklarından bunu bize karşı kullanmayı iyi bilirler. Amaçları bize kötü muamele edip toplumdan soyutlamak. Bunu da yapmanın en kolay yolu sözlü şiddet yoluyla psikolojimizi bozmaları. Tabi kişiler bu olaylara farklı tepkiler veriyor. Önemli olan bu tür insanlarla savaştık, “Kimse beni toplumdan soyutlayamaz” diyerek bas bas bağırabilmek.

Bu sözünü ettiğim sıkıntıları biz engelli bireyler sadece eğitimde yaşamıyoruz. Tüm alanlarda bu tür davranış bozukluğu olan birey var ne yazık ki... Eğer önüne geçilmezse bunları aşamayız. Eminim hiçbirimiz engelli olmayı istemezdik. İsyan etmek yerine bununla bir tek biz engelli bireyler değil, ailelerimiz, toplumsal olarak ta mücadele etmek zorundayız.

Sorunun ana kaynağı pek çok kişinin engelliği “bulaşıcı bir hastalık” olarak görmesiyle başlıyor. Ben kendimi bir engelli birey olarak görmüyorum. Görememenin bir engel olduğuna inanmıyorum. Aynı şekilde herkesin de böyle düşünmesi gerektiğini savunuyorum. Hayatta en büyük engelin, engeli olmadığı halde düşünceleriyle bizleri saplantı haline getiren kişilerin düşünce yapısında engel olduğunu düşünüyorum. Bu konuda yazmamın sebebi, eğer gelecekte kamu hukuku alanında çalışırsam, engelli bireylerin sorunlarını ele almayı istiyorum. Dünyayı bu engellilere davranış ve görme engelliler konusunda çalışmalar yaparak değiştirmeyi hayal ediyorum. Bu dediklerim de oturarak olmaz, uygulayarak olur ve dünyada tüm engelliler eşit şartlara gelene kadar durmayacağız. İnadına daha da güzel şeylere imza atacağımıza inanıyorum. Hepimiz aynı gezegende eşit şartlarda yaşamayı hak ediyoruz.

Son sözüm: hayatta aslında engel diye bir şey yok. Yeter ki siz insanlar bizlere engel olmayın. Asıl mesele beyindeki engelleri kaldırmak. Seçim sizin

Hep birlikte barış içinde engelsiz bir dünya için el ele diyorum. Sevgiyle kalın.

7 Kasım 2022

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

EMANET...

YAZAN: Bihter BİLİR

bihterbilir59@hotmail.com

Yıllar öncesinden günümüze kadar ayakta kalmış iki katlı bir ev. Artık elden çıkarılma zamanı gelmiş. “Yaptığımız temizlik kendini göstermiyor. Bu evin yerine yenisi yapılmalı” diyen evin

kızları. Onlara direnmeye çalışsa da sözünü dinletemeyen büyükanne. Aslında kızlar da haklı diye düşünse de içi paramparça. ‘Geçmişim’ diyor. Ev satılmış. Yeni bir eve geçme telaşı içinde herkes. Eşyalar kırık camlar gibi etrafa saçılmış. Herkes telaş içinde ben de oradan oraya koşturuyorum.

Kiler dediğimiz boş odada bir yüklük var. Dolap kapağının altında ise ikinci bir bölüm daha. Çocukken annemin o bölmeyi söylene söylene temizlediğini ve kendisi için bir anlamı kalmamış, işe yaramayanları ayıklayıp attığını anımsıyorum. Eşyaları atarken de bir kısmını anneanneme göstermeden, gizlice yok ettiğini de unutmuyorum. Onları neden anneanneme göstermediğini sorduğumda; "Gerek yok, işe de yaramıyor, görse attırmaz zaten" dediğini de...

Bir gün annemin, dolabın alt tarafından, sedefleri yer yer dökülmüş, kilidi kırılmış ve bir kulpu eksik küçük bir sandığı çekiştirerek çıkarttığını görüyorum. Dökülen sedeflerden kalan boşluğun keskin uçları, annemin elini kesiyor. O uzaklaşınca ben sandıkla baş başa kalıyorum. İçimde tanımlayamadığım bir heyecan ve ondan daha da baskın olan bir hüznün var. Yaşımın belleğine saklanan bir hüznün bu. Ah keşke, bana ait bir evim olsa da bu sandığı -küçük olduğu için kendi aramızda çekmece dediğimiz bu kutuyu- yanımda götürebilseydim diye düşünüyorum.

Çünkü annem sandığı çöpe atma konusunda kararlı görünüyor. O sırada terliğini sürüye sürüye gelen anneannemin titreyen sesiyle irkiliyorum. "Ne kalmış ki içinde? Her şeyi attılar zaten diyor." Sonra yanıma oturuyor. Bir mabedin kapısından içeri girer gibi usulca kapağını açtığımız sandıktan alışık olmadığım ama eski zamana ait bir güzelliği hissettiren bir koku yayılıyor etrafa. Sanki geçmiş önümüzde açılmış gibi etrafımız aydınlanıyor. Küçük zarf içinde sararmış fotoğraflar, küçük teneke kutuların içinde-adını sonradan öğrendiğim-zerdeçal, zencefil ve havlican kökleri çıkıyor.

Onları usulca alıp, yeğinin cebine saklayan anneannem, bir başka kutuda, el şeklide gümüş bir yaka iğnesi çıkartıyor. Bu gümüş elin işaret parmağı ile başparmağı arasında kor gibi parlayan bir mercan top var. İğneyi bana uzatıyor. “İster misin?” diye soran, çılglık çılgıca coşkulu dilsiz bakışlarıyla...

İlk gördüğüm andan beri beni büyüleyen yaka iğnesini alıyorum. Bluzuma iliştiriyorum ve heyecanla sokakta arkadaşlarıma göstermek için koşarak dışarı çıkıyorum. Beni öyle gören teyzem "Aliye Bacı olmuşsun” diye dalga geçiyor. Aliye Bacı, bizim şehirde herkesin bildiği bir kişi. Tedavi olduğu hastaneden çıktıktan sonra gidecek yeri olmadığı için, sağda solda, kedileriyle yaşayan bir kadın. Ne bulursa takan, kolunda, boynunda onlarca kolye, bilezik taşıyan gariban o. Çok takıp takıştırınca, bizleri de ona benzetmekten geri kalmazlardı.

Gülüp geçiyorum Teyzemin benzetmelerine. Asıl derdim anneannemin yanına dönmek. Onu sandığın başında buluyorum. Birlikte dalıp gidiyoruz o küçücük bölmelerin içinde. Danteller, yarım

kalmış ebruli kukalar, küçük bir makas, kurşun kalemler, sararmış birkaç makbuz bile var yıllar öncesinden... Her birini eline alıp anısını anlatan anneannemi dinlemeye doyamıyorum.

Annem teyzeme sesleniyor "Götürmek ister misin?" Anneannemin umutla parlayan gözleri, teyzemin anneme «hayır» yanıtını duyunca, gözyaşlarına bırakıyor. "Kıymetini bilmezler" diyor sessizce.

İşe yarayan her şeyi ayırıp, sandığı yere ters çevirdiğimizde, kenarından yere düşüp, yuvarlanan bileziği görüyorum. Uzanıp yakalıyorum onu, kelepçe şeklinde kilitli açılan, oval, içinde "14 gold" yazısı bulunduğunu görüyorum. Ailenin kızları belli ki bunu da beğenmediler. Onlar burunlarını kıvrıp, "Kim takacak bunu" diye söylenmeye başladıklarında, o bilezik çoktan benim bileğime geçiveriyor. Bileziği taktığımı gören anneannem sevgiyle koluma dokunup, "Değerini sen bileceksin, bu bileziği annem çok uzaklardan bana göndermişti." diyor. Susuyor sonra.

O çok uzaklar neresi acaba bunu hiçbir zaman bilmiyoruz?

Bilezik benim oluyor. Yıllarca kolumda kalıyor, hiç çıkartmıyorum, Ta ki kaybetmekten korktuğum için bir çekmeceye kapatıp saklamaya karar verene kadar.

Şimdi arada bir bulunduğu yerden çıkartıp okşuyorum onu. Büyük anneannemin, anneannemin ve annemin elinin değdiği bu güzel bileziği.

Emanetleri bende...

SESSİZ ÇIĞLIĞIM

YAZAN: Fatma Işık KAYA.

fadime.62@gmail.com

Kardeşim ve gelinimiz babamı Antalya Side'de bulunan Jandarma kampına götürdüler. Hemen her yıl kampın son dönemlerinde devre arkadaşlarıyla buluşurlar. Ben evde kalmayı tercih ediyorum. Kendimce nedenlerim var. Annem hayattayken kampa gidişler benim için yalnızlığın tadını çıkarma, bol bol üretme zamanlarıyken, artık daha fazla ev işlerine boğulma, babamı rahatsız etmemek adına o varken pek rahat yapamadığım işleri yoluna koyma zamanlarına dönüştü. Çünkü artık annem yok. Birlikte yaptığımız işlerin hepsi bana bakıyor.

Yine işbaşındayım. Bizimkilerin dönmesine çok az kaldı ve ben ev işleri özürsüz hâlâ hiçbirinin hakkından tam olarak gelebilmiş değilim. Çok çabuk yoruluyorum üstelik. Psikolojik midir, yaşlanma belirtileri midir bilemedim. Fena hâlde ağrıyan belim ve bileklerimle portmantoyu siliyorum. Kapakların dışını sildim, açtım, içini silmeye başladım. Çok ağır gidiyor, çıldıracağım. Islak bez elimden yere düştü. Cinlerim tepemde toplantı

hazırlığına giriştiler. Hızla eğildim, bezi aldım ve aynı hızla kalkmaya çalışırken tok bir ses geldi ve ben yerdeyim. Nasıl oldu anlayamadım. Sanırım başımı vurdum kapağa açık olduğu için. Artık ayağa kalkmam gerek. İşler beni bekliyor. Acı da duymuyorum üstelik.

Odamda bıraktığım telefonum çalmaya başladı. Sonunda kalkabildim. Ama yürümüyör, ucuuyorum sanki. Telefonum çalmaya devam ediyor. Odamdayım. Uzanıp, almak istiyorum. Neden uzanamıyorum? Arayan babam. Ekranda yazıyor. Ben görme engelliyim. Ekranı nasıl okuyabiliyorum hayret!... Odamda boş boş dolaşıyorum. Dolaşmıyor, sanki ucuuyorum. Neden elim işe gitmiyor?... Ellerime, ayaklarıma ne oldu?... Koridora süzölüyorum. Portmantonun önünde biri mi var, hayâl mi görüyorum?... Aman Tanrı'm!... Bu benim!... Dizlerimin üzerinde, yüzükoyun öylece kalmışım. Başımın arkasından akan kan kurumaya yüz tutmuş. İyi de görme engelli ben nasıl görebiliyorum kendimi.

Telefonum yine çalıyor. Yine babam. Sonra kardeşim, gelinimiz. Sırayla arıyorlar, arıyorlar. Neden açamıyorum telefonumu?... Yerde yatan mı benim, evin içinde uçar gibi dolaşan mı?... Ortalık yavaş yavaş kararıyor. Dayanacak gücüm kalmadı. Avazım çıktığı kadar bağırmaaya, ağlamaya başlıyorum. Neden kimse sesimi duymuyor?

Hem zil hem de kapı çalıyor hızlı hızlı. Biri "Fatma ablaaaaa" diye bağırıyor. Komşumuz Özgür'ün sesi bu. Yanıt veriyorum. "Özgürcüğüm, merak etme buradayım" Neden duymuyor beni? Kapıyı birileri açmaya çalışıyor. İyice telâşlanıyorum. Daha çok bağırıyorum!" Ne hakkınız var kapımızı zorlamaya!" Ortalığı ayağa kaldırıyorum. Kimse duymuyor! Yine Özgür'ün sesi. "Tuncer amca, kapı içeriden kilitli, açamıyoruz" diyor. Belli ki babamla konuşuyor. Ne kadar kilit varsa hepsini kapatmışım. Elektriği yakmak, kilitleri açmak istiyorum nafile. Daha çok ağlıyor, daha çok bağırıyorum!... Sesimi Mısır'daki sağır sultanın bile duymuş olması gerekir normalde ama duymuyorlar. Aman Tanrı'm!... Şimdi de matkap sesine benzettiğim sesler geliyor. Ne yapıyor bunlar!?... Evimize zorla mı girecekler?

Sonunda kapıyı açmayı başarıyorlar. İçeriye doluşuyorlar. Yerde öylece yatan beni görünce her boğazdan çeşitli sesler yükseliyor. Ben de bağırıp ağlamaya devam ediyorum, duymuyorlar. Neden ama neden!?... Yerde yatan mı, yoksa avaz avaz ağlayan mı ben?... Yine Özgür'ün sesini duyuyorum. "Tuncer amca, Fatma abla biraz rahatsızlanmış. Hemen gelerseniz iyi olur." Yine telefon etmiş babama demek. Sonra kalabalığa, "Yola çıkmışlar bile" diyor. Acı bir cankurtaran siren sesi duyuyorum. Ambulans sözüne bir türlü alışamadım yıllardır. Biz cankurtaran derdik. Merdivenlerde ayak sesleri. Bir sedyeyle gelen iki kişi, yerde yatan beni görünce afallıyorlar. Dizlerimin üzerinde öylece kalmışım. Nasıl yatıracaklar sedyeye?

Birden Fatmaaaa! Fatmaaaa! Diye seslenildiğini duyuyorum. O kalabalığın, o gürültünün arasında öyle berrak ve duru bir ses ve öyle rahat duyuluyor ki. Dikkat kesiliyorum. Bu birkaç yıl önce kaybettiğim annemin sesi. Anneciğiiiiimmmmm diye karşılık veriyorum. "Evet ben geldim" diyor annem. Kalabalığın gürültüsü, tüm görüntüler siliniyor. Annem bembeyaz, uzun bir giysiyle karşımda. Oldukça genç ve güzel. "Anneciğim, artık gitmeyeceksin, hep bizimle kalacaksın değil mi" diye soruyorum. "Hayır diyor. Sen benimle geleceksin." "Ama babam" diyorum. "Babam yalnız ne yapacak?" Müzik âletlerim, resimlerim, bestelerim, sevgili Melâhat öğretmenimin himâyesinde kavuştuğum, çoğu satılmamış, kolide duran kitaplarım, plânlanan etkinlikler, yarım kalmış örgüm. Ooofff!... Daha yapmak istediğim ne çok işim var benim.

Annem sesini çıkarmıyor. Beni kendine çekiyor, sımsıkı sarılıyor. Birlikte uçuyor, uçuyor, uçuyoruz.

25 Ekim 2022

SÖYLEŞİLERE DAİR

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Kitap Günleri haberini alır almaz, Bornova Büyük Park'taki Kitap Fuar'ına koştum. Arkadaşlarımla davetleri üzerine de üç ayrı kitap söyleşisine katıldım.

İlk olarak 'İnadına Kadınım Kadınsın Kadınız' adlı kitapla tanıştım. Bu kitabı henüz okumamıştım ama söyleşideki sunumlar çok değerliydi bana göre. Üç ayrı kadın konuşmacı, kadınların maruz kaldığı, karşılaşmış olduğu farklı sorunlardan söz ediyorlardı. Erkek kimliğinin gözle sokulurcasına öne sürülmesinden tutun da sünnet olgusuna kadar... Her türlü şiddet, kadın cinayetleri, çocuk gelinler, ekonomik anlamda zayıflamaları için, eşleri tarafından ellerinden paraları zorla alınan kadınlar, çocuk sahibi olduğu için iş verilmeyen, hamile olduğu için de işten çıkarılan kadınlar anlatılıyordu.

Bu söyleşide İstanbul Sözleşmesi üzerine de konuşuldu. Sözleşmeden çekilmekle mücadelenin bitmeyeceği, hiçbir sorunun üzerinin örtülemeyeceği vurgulandı. Aksine, kadın mücadelesinin artarak süreceğinin altı çizildi.

Söyleşinin son konuşmacısı sözlerinin sonunda, saçı göründü diye İran'da dövülerek öldürülen gencecik Mahsa'ya tepki gösterenlere destek amacıyla bir tutam saçını kesti.

Katıldığım ikinci söyleşinin konusu sansürdü. Nelere sansür uygulanabilir, nelere uygulanamaz konuları tartışıldı. Bu söyleşide, bir şeye daha tanık oldum. Önceden yasak olmayan fakat sonraları çalışmasına engel getirilen bazı yayınlar vardı. Örneğin pandemi

sırasında evlere kapanan çocuklar, çizdikleri resimleri, evlerinin camlarında sergiliyorlardı. Sonrasında bu resimlerin fotoğrafları yukarıda sözünü ettiğim yasaklanan yayınlardan birinde yer alıyordu.

İzlediğim üçüncü söyleşiye dair anımsadıklarım çok az. Sanırım o da yasakla sansürle ilgiliydi ama orada beni çok etkileyen bir konuşma vardı: Konuşmacılardan biri Yunanistan ve Türkiye'yi ilgilendiren bir toplantıda bulunurken iki ülke arasındaki denizlerin 'senin benim' muhabbeti olunca, bu konuşmacımız o sırada bir şiirini dillendiriyor. Şiirin içinde 'Denizler Balıklarındır' diye bir dize geçiyordu. İşte bu dizeler bende her şeyi bitirmişti. 'Sen ben' yoktu. Ülkeler yoktu, ırklar, ideolojiler, farklı renkler yoktu. Sadece koskoca bir dünya vardı ve biz bu dünyada tek bir aile gibiydik. Gerisi boştu. Gerçi önceleri de böyle düşünüyor, tüm dünya insanların da böyle düşünmesini böyle hissetmesini diliyordum ama bu söyleşiden sonra adeta düşüncelerimin ötesine geçmiş, kendimi bu yaşamın içinde bulmuş gibiydim.

25 EKİM 2022

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

DJAMİLA BOUHİRED EN BÜYÜK SERVETİ ÜLKESİNİ SEVMEK

YAZAN: Aynur YURTSEVEN

20. Yüzyılın en önemli kadın özgürlük savaşçılarından ve sembollerindendir. O Cezayir'in Fransız sömürgesi olmaktan kurtulması yolunda verilen mücadelenin en önemli kadın kahramanıdır.

Hikayesi, 1930'da Cezayirli bir yöneticinin Fransız temsilcisine hakaret etmesi sonucu Fransa'nın ülkeyi işgal etmesiyle başlar. Cezayirli cesurca savaşır ancak silahsızdırlar ve sayıca çok azdırlar. Bu işgali takip eden beş yıl içinde ülkenin verimli topraklarına el konulur. Fransız yerleşimcilerine tahsis edilir.

DJAMİLA BOUHİRED 1935 yılında Cezayir'de doğar. Orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak yetiştirilir. Çocukluk ve gençlik yıllarında Cezayir de Fransa işgali altında bulunuyordu. On yaşındayken, 1945 yılında Fransa 2. Dünya Savaşının sona ermesini fırsat bilerek Setif'de Cezayirli'lere karşı büyük bir katliama girişir. Tarihe 'Setif Katliamı' olarak geçen bu kara gün, Cezayir halkının bağımsızlık arzusunu daha da alevlendirir. Özellikle bu katliamdan sonra çoğunluğu öğrenci kökenli olan Cezayirli gençler, Ulusal Kurtuluş Hareketine (FLN) katılmaya başlarlar.

DJAMİLA nadir rastlanan zekaya sahip, atılgan mizaçlı, her türlü haksızlığa isyan eden biridir. "Ömür boyu hapistense, idam daha özgürleştirici bir seçenektir." Diyen DJAMİLA,

ilkokulda her sabah okutulan 'Annemiz Fransa Marşını' 'Annemiz Cezayir' diye okuduğu için okuldan uzaklaştırma alır. Yaşamındaki ilk önemli kıvılcım budur.

1954 yılında F L N'ye katılır (Ulusal kurtuluş Hareketi) ve Fedailer grubuna girer. Devrim süresince Milli Kurtuluş Cephesi Komutanı Sadi Ya Cef'in irtibat ajanı olarak çalışır. Ayrıca bir ara Cezayir'in başkenti Cezayir'de silahlı eylemlerden de sorumlu olduğuna dair doğrulanmamış birçok rapor da bulunuyor.

1954-65 yılları arasında Cezayir devrimi, Asya ve Afrika'yı sarsan 2. Dünya savaşı sonrası sömürgecilik karşıtı mücadelenin en güçlülerindendir. Sömürge rejiminin bütün cephelerine yönelik silahlı eylemleri de kapsayan Milli Kurtuluş Mücadelesi köylüler arasında yaygın destek bulur. Şehirlerde F L N kısa zamanda sağlam bir sempatzan bir kitle kazanır. Fransa, bu mücadeleye karşı modern ordusunun bütün silahlarını Nato'dan da takviyelerle seferber eder. Yedi buçuk yıl süren savaşta 400000'den fazla asker, hava kuvvetlerinin üçte ikisi ve donanmanın yarısı dahil savaşta yer alır. Uçakların, tankların ve deniz ablukasının yanı sıra Tunus ve Fas sınırlarına elektrikli bariyerler yerleştirilir. Asileri tecrit için denizde su altı tarama ağıları kullanılır. Halkın yararlanmasını önlemek için ürünleri ve tarım araçlarını yok etme politikasıyla 8000'den fazla köy imha edilir. İki buçuk milyon insan yerlerinden edilmiş ve bu durum bir milyondan fazla kişinin ölümüne neden olmuştur. 300000'den fazla yetim ve öksüz çocuk şehirleri doldurmuş, 300000 Cezayirli kurtuluş mücadelesinin takviye güçleri haline geldikleri Fas ve Tunus'a çekilmiştir.

DJAMİLA, Fransa'ya karşı verilen bu direniş mücadelesinin hep ön saflarında yer alır. Bir baskında yakalanır ve başkentteki Fransız lokantalarında birçok kişinin ölümüne neden olan bombalar yerleştirmekle suçlanır. Ağır işkencelerden sonra yargılanır. Suçlu bulunur ve 1957'de ölüm cezasına çarptırılır. Tutukluluğu sırasında Cezayir'deki yargıç ve savcılardan gizli bir öneri gelir. DJAMİLA, onların seçeceği bir uzman tarafından denetlenecek, sonra aklının başında olmadığına ilişkin verilecek bir raporla kısmen deli muamelesi görecektir ve hemen salıverilecektir. DJAMİLA, her onurlu özgürlük savaşçısı gibi bu iğrenç öneriyi reddeder. Fransız avukatı bu gülünç mahkemede alınacak yenilgiyi kabul etmeye razı değildir. Bu davada ve başka davalardaki rolüyle uluslararası başka bir ün kazanacak olan Avukat Ja CGUE Verges dünyanın en ücra köşelerine kadar ulaşan bir kampanya başlatır. Simone De Beauvoir gibi ünlü Fransız yazarlar da bu kampanyaya destek olurlar. Modern feminizmin anası olarak bilinen Fransız filozof ve yazar Simone De Beauvoir 'Kadınlığının Hikayesi' adlı otobiyografik eserinde, DJAMİLA'nın hikayesine genişçe yer verir. Hatta Simone, DJAMİLA'nın tutukluluk koşullarıyla ve gördüğü işkencelerle ilgili yazdığı bir yazının 'Le monde

Gazetesinde' yayımlanmasının ertesinde, gazete Cezayir'de toplatılır ve 400000 Frank maddi kaybı olur. Bir yandan da olumlu tepki mektupları alır. Bu mektuplarda DJAMİLA'in bekaretinin, işkence uygulayan subaylar tarafından şiş sokularak bozulması sert bir dille yerilir. Onun durumu, kitlelere duyurulduğu için Simone'a teşekkür edilir.

Dünya kamuoyunun ezici baskısı altında cezası ertelenir. 1958'de DJAMİLA bir hapishaneye gönderilir. Birçok yenilgiden ve her iki taraftan birçok ölümden sonra 'Evian' anlaşmaları 1962 mayısında imzalanır ve Cezayir'in bağımsızlığı ilan edilir. Ancak Fransa birkaç ay önceden henüz anlaşma masasındayken, sayısı binlerle ölçülen ceza evi tutukluları serbest bırakılmaya başlanır. DJAMİLA, serbest bırakılmasından kısa bir süre sonra Müslüman olarak Mansur adını alan ve 2013 yılında yaşamını yitiren avukatı Jacque Verges ile evlenir. İki çocukları olur.

Bağımsızlık sonrası Cezayir Kadın Birliğinin başkanı olsa da o günlerde Cumhuriyet Başkanı olan Bin Bellen'in süreci zorlaştırıcı, her kararına karşı mücadele etmek zorunda kalır.

Birkaç yıl sonra politik arenayı bırakma kararı alır. Ev hanımı olarak Paris'te yaşamını sürdürür. Ara sıra kamuoyu önüne çıktığında, dünya onu, milli kurtuluşun sembolü olarak anar. Özgürlük mücadelesinin Afrika'daki simgesi olan DJAMİLA'in, hayatı 1958 yılında Mısırlı yönetmen Yusuf Şahin tarafından 'Cezayirli DJAMİLA' adıyla sinemaya uyarlanmıştır.

Doğduğu ülkenin acılarıyla acı çeken, emek veren, halkı için mücadele eden tüm dünya kadınlarına, bizim ülkemizdeki kadınlardan selam olsun. Mücadeleleri mücadelemiz olsun...

14 KASIM 2022

ARI KOVANI

KONUK: Altınokta Körler Derneği Gaziantep Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Hülya ÇETİN

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

Selvet: Merhaba değerli Umudun Kadınları dinleyicileri ve takipçileri. Arı Kovanı köşemizde, gerçekten arı kovanı bir arkadaşımızla birlikteyiz. Altınokta Körler Derneği Gaziantep Şubesinden Hülya, hoş geldin. Aynı zamanda Gaziantep Şubesinin yönetim kurulundasın sanırım.

Hülya: Teşekkür ederim, hoş buldum. Evet, sosyal işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesiyim.

Selvet: Kendini, seni tanımayanlara tanıtmak ister misin?

Hülya: 48 yaşındayım. İki çocuk annesiyim. İki çocuğumu tek başıma büyütüyorum. Pazarda bir tezgâhım var, hafta sonları pazarla uğraşıyorum. Ev tekstil ürünleri satıyorum. Hafta içinde dernekte faaliyet gösteriyorum. Onun haricinde sezonunda; salça, kurutmalıklar satarak kendimi, hayatımı idame ettirmeye çalışıyorum.

Selvet: Tek başına hem aktif yaşamın içinde var olan, hem de bir yanıyla yaşam mücadelesi vermek zorunda kalan bir arkadaşımısın. Engelin doğuştan mı, sonradan mı?

Hülya: Sonradan görme engelliyim. Raporum yüzde 50 olsa da yüzde 60-70 düzeyinde görme kaybım var.

Selvet: Görme engelliler camiasıyla tanışman nasıl oldu? Yıllar öncesi mi tanıştın? Eğitimi nasıl sürdürdün? Engelliler okulunda mı?

Hülya: Maalesef çok geç tanıştım. Düz lise mezunuyum. 2014'e kadar derneğin var olduğunu, engelliliğin, engelli haklarının ne olduğunu hiç bilmiyordum. 2014'de Altınokta ile tanıştım. Hemen dernekteki aktivitelere katıldım. Bir şeyler yapmam, bir şeyler öğrenmem gerektiğini düşündüm. Altı yıldan beri yönetim kurulundayım. Aynı zamanda Altınokta Körler Derneği Kadın Meclisi temsilcisiyim. Elimden geldiğince bütün faaliyetlere kaçırmadan katılıyorum.

Selvet: Antep'te kadın olmak, engelli kadın olmak zor mu? İnsanların bakış açısı başka bölgelere göre farklılık gösteriyor mu? Mücadele verirken, yaşadığın zorlukları paylaşmak ister misin?

Hülya: Kadın olmak, hele hele yalnız kadın olmak, bunun üzerine engelli bir kadın olmak, bunların hepsi çok zor. İşin içine doğu kültürü girdiği zaman çok daha da zor. Herkesten yardım isteyemiyorsun. Dul kelimesinden nefret ediyorum. Dul bir kadına bakış açısı çok farklı. Bu her yerde mutlaka vardır ama burada daha fazla. Hep tetikte olmak, her şeyi kendin yapmak zorundasın. Çünkü karşılığında ne beklenebilirli düşünmek zorundasın. Önce engellimi kabul edemedim. Görüntü olarak engelli olduğum belli değildi. İnsanlar engelli olduğumu bilmezdi. Engeli hep gizledim. Başından beri bunu söyleyebilseydim, şimdi farklı yerlerde olabilirdim. Belki şu an bir memur emeklisiydim. Birçok fırsatı kaçırdım maalesef. Yine de mücadelem devam ediyor.

Selvet: O kabullenmeyiş yüzünden, belli noktaya gelmeyi, yaşamını kolaylaştırabilmeyi istemeyerek de olsa kaçırmış oldun. Bu anlamda sonradan engelli olan, engelini kabul etmek istemeyen dinleyicilerimize bir mesaj vermek ister misin?

Hülya: Olaylar farklı olsa da sorun aynı. Derneklerin en güzel tarafı, insan kendi gibi birini gördüğü zaman en azından kendini yalnız hissetmiyor. Herkesten bir şeyler öğreniyor,

daha çabuk adapte olabiliyor. Derneklere giderek faaliyetlere katılsınlar. Özgüven kazanıyorsun, en önemlisi bu. Hayatı idame ettirebilmek için zgven gerekli.

Selvet: Engelli kadınlar arasındaki dayanışmayı nasıl buluyorsun? Yeterli mi?

Hly: Eksikliklerimiz çok fazla. Kadın sayısı çok az. İstediklerimizi yaptırmak için mücadele etmek zorundayız. Bazı alışmalar yapıyoruz. Ne kadar daha oalırsak, ne kadar fazla bir arada olursak, yenemeyeceğimiz şey yok diye düşünüyorum.

Selvet: Kadınlar arasındaki dayanışmanın bizleri daha görünür kıldığı konusunda bizlerle hemfikirsin. Hem engelli bir kadınsın, hem alışansın, hem annesin. Bu rollerin hepsini aynı anda yerine getirmeye çalışırken, kendine nefes alacak zamanı bulmakta zorlandığın zamanlar oluyordur.

Hly: Sabit bir işin olmadığı için hep yarını düşünmek zorundasın. Haftayı, ayı, yazı, kış düşünmek, hep planlı olmak zorundasın. Ticaretle uğraştığın zaman, bir ayda 100 liralık da bir günde 3000 liralık da satış yapabiliyorsun. Ticarette neyin, ne zaman olacağı belli olmuyor. Hep belirsizlik içerisinde. Bir yandan da hayat devam ediyor. Çocukların okulu, servisi, ev kirası, bunların tümü ödenmek zorunda. Giyinmeyi, takıp takıştırmayı çok severdim. Gezmeyi, arkadaş, akraba ziyaretini unuttum. Bir günümden bahsedeyim: Sabah derneğe gidiyorum, akşam 4-5 gibi derneği kapatıyorum. Koştur koştur eve gelip yemekle uğraşıyorum. Yemekten sonra çocuklarımla ödevlerini yaptırıyorum. Saat 12’de yataklarını hazırlayıp onları yatırıyorum. Sonra ben yatıyorum. Hafta içi böyle. Hafta sonu; Pazar günü sabah 7 buçukta pazara gidip tezgâhımı diziyorum. Akşam 8’de pestilim ıkmaş şekilde eve geliyorum. Yine yemek, çocukların banyosu gibi işler. Haftanın yedi günü hep böyle dolu geçiyor. Onun için ben diye bir şeyi unuttum. En son ne zaman çarşıya gidip bir buluz aldığımı hatırlamıyorum.

Selvet: Sosyal devlet ilkesini yaşatan bir ülke miyiz? Bu durumda iki çocuğuyla yalnız başına mücadele veren kadınlara yeterince destek olabilen bir devlet olsak, kadınların işi daha mı rahat olur acaba?

Hly: Bizim lkemizde ahabap avuş ilişkisi çok olduğu için her yerde, en ufak şeyde bile dayı bulmak zorundasın. Hastaneden randevu alırken, tanıdık bulmazsan, randevuyu alamıyorsun. Bu zorluğu hep yaşıyorum. Kendi hakkım olan şeylerde hep tanıdık bulmak zorunda kalıyorum. Bunun mücadelesini veriyorum. Mesela eşimden ayrılalı altı yıl oldu. 1993 mezunuyum. Kendimi denedim. 2018’de KPSS’e girdim. Eski bilgilerimle, hiç ders çalışmadan, bu kadar sorunun içerisinde, 70 aldım. Bu yeterli değil ama benim için çok yüksek bir rakam. Bilgisayar, yüzey süsleme kurslarına gidip sertifika aldım. Sertifikalarımı yetkililere, ta meclise

kadar götürdüm. “Bir yerlere hakkımla girmek istiyorum. Devletin verdiği maddi desteği istemiyorum. Çalışabilecek durumdayım. İki çocuğumla ayakta durmak zorundayım. Babamın, bir erkeğin gölgesine sığınmak istemiyorum. Mecbur kaldığım için onların kanatlarının altına girmek istemiyorum. Hem yaşımın, hem de engelimin göz önünde tutulması, bana bir imkân sunulması lazım.” Dedim. Özel sektörlere, belediyeye giderek mücadele verdim. Çalmadığım kapı kalmadı. Artık yorulduğum ve iş aramayı bıraktım. Kendi çabalarımla, ne kadar çalışabilirsem. 18 yıl özel sektörde çalışmışım. Sadece 550 gün sigortam var. Emekli olmam lazım. En azından çocuklarım evlendiği zaman, kendimi tek başıma idare edebilmeliyim. Çocuklarıma kambur olmak, onları da zor durumda bırakmak istemiyorum. Kendi hayatımı devam ettirebilmem için o kapının bana açılması gerekiyor. Hem yalnız bir kadını, hem engelliyim. Sınavda baraj 50. Bu barajı geçmişsem, bunu hak etmişim demektir. Hizmetli olarak beni bir yere yerleştirebilirler en azından. Çalışarak emeğimle sigortalı olabilirim. Yaşım 48. En fazla on sene pazarcılık yapabilirim. On sene sonra ne yapacağım? Hastalıklar arka arkaya gelecek. Bana bir yol gösterilmesi, bazı kanunların çıkarılması lazım. İnşallah bulları dinleyen, kulağı duyan birileri olur da bir kapı açarlar.

Selvet: Öyle umut edelim. Zaten amacımız, insanlara umut olmak. Pazardaki insanların yaklaşımları nasıl? Gerçi seni tanımışlardır artık. Engelli bir kadın olarak pazarcılık yapmak zor bir iş öyle değil mi?

Hülya: Çok zor tabii. Kışın saat beş gibi hava kararıyor. Birkaç kadın arkadaşla birlikte bir depo kiraladık. Malzemeleri depoya götürmek, benim için bir işkence. Çünkü akşamları görmüyorum. Oğlum 10, kızım 13 yaşında. Çocuklarım beni yönlendiriyor. Elime paketi alıyorum. Depoya onları götürene kadar, oğlum kolumdan tutuyor. “Anne sağa git, sola git, ineceksin, çıkacaksın.” Diyor. Her hafta aynı sorunu yaşıyorum. Arkadaşlarım durumumu öğrendikleri için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlar.

Selvet: İlk etapta yaklaşımları nasıldı?

Hülya: Gece görmemenin ne demek olduğunu bilmiyordu çoğu. Önce inanmayanlar, rol yaptığımı zannedenler oldu. Gün geçtikçe beni tanıdılar, artık bir aile olduk. Hep bir aradayız, birbirimize destek oluyoruz.

Selvet: Biz de Umudun Kadınları Dergisi adına sizi tebrik ediyoruz. Böyle mücadeleciler, böyle yaşam savaşının elini bırakmayan bir kadın arkadaşımızın olması, bence birçok insan adına hem teşvik edici, hem de hiçbir şekilde umudunu yok etmeyecek bir olgu. Bu çok değerli. Ailenin engelliye bakış açısı nasıl?

Hülya: Annem, çocuklarımı büyüttü, her şeyimizle ilgileniyor. Babam, hala daha benim neyi görüp neyi görmediğimi bilmiyor. On yıl evli kaldım. Eşim de aynı şekilde anlayamadı. O gören biriydi.

Selvet: Az gören olmak bir yanıyla böyle bir sorun yaratıyor sanırım.

Hülya: Tabii. Öyle dışarıdan herkesten yardım isteyemiyorsun. Görüntüde görmediğim belli olmuyor. Hep söylemem gerekiyor. Düştüğüm, çarptığım zaman, bunun beceriksizlikten kaynaklandığını sanıyorlar. Herkese açıklama yapmak istemiyorum annem dışında ailem bile beni anlamamışken... On yaşındaki çocuğum, uzak bir yerde akşam oynuyorsa bile beni gördüğü zaman, oyununu bırakıyor, kolumdan tutuyor. “Anne böyle gideceksin.” Diye yol gösteriyor. Kızım, gururum kırılmasın diye koluma giriyor. Elimi aşağı indirmesi, inmek, elimi yukarı kaldırması, çıkmak anlamına geliyor. Kardeşim “ineceksin, çıkacaksın” deyince, “öyle bağırarak söyleme, annemin gururu kırılır” diyerek onu uyarıyor. İlk yaptığında çok ağlamıştım ama şimdi kızımın bu hareketi çok hoşuma gidiyor.

Selvet: Çocuklar neler neler öğreniyorlar. Seni dinleyenlere son bir mesaj vermek ister misin?

Hülya: Üretmemiz, çalışmamız lazım. Öğrenecek çok şeyimiz var. Bu tür eğitimlere ne kadar çok katılırsak, derneklere gidersek, inanın çok şey öğreniriz. Bir de bakıyoruz ki kendimizi geliştirmişiz. Evde oturup ahlanıp vahlanıp onun bunun eline bakmak kesinlikle bize yakışmaz. Herkese bunu tavsiye ediyorum.

Selvet: Çok teşekkür ediyoruz, değerli vaktini bize ayırdığın için. Yaşamında kolaylıklar diliyoruz.

Hülya: Ben çok teşekkür ediyorum. Bütün arkadaşları selamlıyorum.

11 Kasım 2022

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU?

İLGİNÇ BİR BOŞANMA DAVASI

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

KONUK: Avukat Canan ARIN

ŞULE: Sevgili takipçilerimiz, sizlere Diyarbakır’da yapılan, Mor Çatı ve Rosa Kadın Derneğinin düzenlediği, 25. Kadın Sığınakları Kadın Kurultayından sesleniyoruz. Yanımızda çok heyecan verici, çok farklı bilgiler edineceğimiz bir konuğumuz var. Sevgili Canan Arın. Kendisi avukat. Söyleşimiz, çok ilginç bir boşanma davası üzerine olacak. Önce kendisini tanımakla başlayalım.

CANAN: Çok teşekkür ediyorum. Söylediğiniz gibi avukatım. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfının kurucularındanım. Birçok başka dernek ve vakfın kurucuları arasındayım. Şu anda benim için önemli olan, kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadele eden Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı.

ŞULE: Canan Hanım kurultayda bir sunum yaptı. Feminizm tarihinden güzel, umut dolu kesitler sundu bize. İlginç bir boşanma davasından söz etti. Onu bize anlatabilir misiniz?

CANAN: 743 sayılı eski Medeni Kanunumuzda “Evlilik birliğinin reisi kocadır.” Derdi. Ona bağlı olarak da kocanın ve kadının birtakım sorumlulukları vardı. Ama kadın, kocasının soyadını taşımak zorundaydı. Bugün o hala var. En azından eğer isterse, kadının eski soyadını yine kocasının soyadıyla birlikte kullanma hakkı var. Eskiden bu hiç yoktu. “Kadının ikametgâhı, kocanın ikametgâhıdır.” Diyordu. Bunun da şöyle bir zorluğu oluyordu. Karı-koca boşanmaya karar verdikleri zaman, davacının ikametgâhında açılır dava usul hukuku çerçevesinde. Kadının ikametgâhı, kocanın ikametgâhı olduğu için kadın İstanbul’da olsa ya da şiddetten kaçmak için İstanbul’a gelse bile ve koca Van’da ise kadının ikametgâhı Van olarak kabul ediliyordu. Dolayısıyla kadın, Van’da dava açmak zorundaydı. O zaman usul çerçevesinde, avukatın İstanbul’dan Van’a gidiş-gelişi, kalma masrafları, mahkeme masrafları arasında sayılmıyor Türkiye’de. Dolayısıyla eğer kadının parası yoksa, hak arama özgürlüğü de olmuyordu. Avukat birden fazla kez Van’a gidecek ve en az bir gece kalacaktı. Bu masrafların kadın tarafından karşılanması gerekiyordu. Velayet konusunda anlaşılamazsa, kocanın oyu ağır basıyordu.

Bizim yaptığımız, siyasal bir hareketti. 30 çift boşanma davası açtı. Eski Medeni Kanun çerçevesinde, belirli sebeplerle boşanma davası açılırdı. Altı tane sebep vardı. Bizim açtığımız boşanma davaları, politik ve bana göre Türkiye tarihinin en ilginç bir politik hareketiydi. Bu eşler birbirlerini çok seviyorlar, çok iyi geçiniyorlar. Ancak Medeni Kanun’un 152. Maddesi çerçevesinde, evlilik birliğinin reisi koca olduğu için kadın 2. Sınıf vatandaşı haline düşüyor. O nedenle kadın 2. Sınıf vatandaş olmak istemediği için boşanmak istiyordu. Medeni Kanun’da böyle bir boşanma sebebi yok. Onun için mahkemeler çok şaşırıyordu. Niçin boşanacaklar? Eğer dava böyle bir sebep olmadığı için reddedilirse, onu temyiz ediyordu. Davayı kabul ederlerse, böyle bir boşanma sebebi olmadığı için bu dava yine temyiz ediliyordu. Hukuk sistemini çok zor bir duruma düşürmüştük. Mesela bu davaların bir tanesinde, Türkiye’de kadının görünmeyen emeği konusunda ilk çalışmayı yapan Günnur Savran şahit olarak geldi. Şahit demek, bizzat belli bir olaya tanıklık etmektir. “Neye tanıklık edeceksin?” dedi hâkim. “Vallahi bu çift çok iyi anlaşıyor, birbirlerini de çok seviyorlar. Ancak ben Medeni Kanun’un

ilgili maddesinde 'Evlilik birliğin reisi kocadır' dediği için kadını 2. Sınıf vatandaşı durumuna düşürdüğünü biliyorum. Buna şahidim ve boşanmaları gerektiğini düşünüyorum." Bu durum basını da epey meşgul etmişti.

ŞULE: Bu hareket hangi tarihte yapılmıştı?

CANAN: Biz Mor Çatıyı 1990'da kurduk. Bundan sonra yapıldı. Bazı çiftler bu davalar sonucu gerçekten boşandılar. Bahane ettiler. Zaten boşanacaklarmış. Bir kısmı boşanmadı.

ŞULE: Çok iyi anlaşılan çiftlerde erkeklerin tutumları nasıldı? Nasıl karşıladılar? Demek ki onların da kadın bakış açısı vardı.

CANAN: Gayet tabii. Eşleri ciddi feminist erkeklerdi. Entellektüel adamlardı. Sahnede onlar da yer aldılar. Karşılıklı olarak açıldı bu davalar.

ŞULE: Bunun sonucunda 'evin reisi erkektir.' Meselesi değişmiştir öyle değil mi?

CANAN: 2002 yılında yeni Medeni Kanun'unda yer alan, 'Evlilik birliğin reisi erkektir.' Çıktı, evlilik birliği, kadın ve erkeğin eşit olduğu temeline dayanan bir madde konuldu.

ŞULE: Bu hareketin 1992'de yapıldığını var saysak, hemen olmuyor, bunlar uzun soluklu bir mücadele. Bu da yasanın değişmesinde çok etkili olmuştur. Boşanma davası açanların arasında avukat olanlar var mıydı?

CANAN: Sanırım vardı. Fizikçi, mühendis, mesleklerini tam olarak hatırlayamasam da çoğu üniversite mezunu, okur-yazar, feminist kadınlardı. Onun için boşanma davaları açılmıştı. Türkiye'deki 2. Dalga kadın hareketi 1980'lerde başladı. Kendimden örnek vereyim. Kadın ve erkeğin eşit olduğu, eşit büyüdüğü yanılmasıyla yetişmiş bir kuşaktan geliyorum. Bilinç yükseltme toplantılarımız sayesinde öğrendim. Her ne kadar yasa maddesinde kadın ve erkeğin eşit olduğu yazıyor idiyse de birdenbire baktım ki bu eşitliği yine ihlal eden en önemli kanun maddeleri medeni ve ceza kanunuydu. Hiçbir zaman eşit olmadığımızın öylece farkına vardım. Bilinç yükseltme toplantılarının bize çok büyük katkısı oldu. Şunu da söyleyeyim: "Öyle ben feministim" demekle feminist olunmuyor. Ta çocukluğumuzdan itibaren televizyonlardaki reklamlardan tutun, her çevre size bir toplumsal cinsiyet kimliği getiriyor. O toplumsal cinsiyet kimliğini yenip gerçekten feminist olmaya dönüşmek çok zor bir iş. Bir ara konuşurken bir bakıyorsunuz ki tamamen feminizme ters bir şey söylemişsiniz. Bunlar ta içinize işlemiş. Mesela, "Sen büyüyünce ne olacaksın?" diye sorduğunuz zaman, hiçbir erkek çocuğu "Ben damat olacağım." Demez. Gelinlik korkunç bir olay. Kız çocukları "Ben gelin olacağım." Diyorlar. Evlilik, kız çocuğunun yaşam amacı olmamalı. Hiçbir erkek çocuğunun yaşam amacı, evlilik değil, damat olmak değil. Önce kariyerini yapacak. Evlilik de hayatının bir parçası, olursa olur, olmazsa olmaz. Kız çocuklarına bunu aşılamanız gerekiyor. Bunu

aşlamak, çok uzun zaman alacak bir iş. Önce bu AKP. İktidarının siyasi tutumu sonucu, kız çocuklarının bu noktaya gelmesinin daha da zor olduğunu düşünüyorum.

Bizim protesto biçimlerimizden söz etmek isterim. Mor İğne kampanyası yaptık. ‘Geceleri sokaklar bizimdir’ diyerek kahveler basılmıştı. Kadınlar gece yarısı sokaklara çıkıp kahvelerde birlikte oturuyorlardı. Çoğunluğu erkeklerden oluşan kahvelerde kadınları görünce, erkekler çok şaşıyorlardı. İstiklal Caddesinde bir grup kadın erkeğin peşine takılarak laf atıyordu. Erkeklerin kadınlara laf atması gibi. Aslında erkekler son derece korkak insanlar. Güçlü olduklarını hissettikleri zaman, şiddeti, iktidarlarını pekiştirmeye çalışırlar. Kendilerine laf atılan erkekler o kadar korkuyorlardı ki nereye kaçacaklarını şaşıyorlardı. Kadınların birdenbire yaşadıkları travmayı onlara yaşıtıyorduk. Şu an aklıma gelen protesto biçimleri bunlar. Daha pek çok var.

ŞULE: Kurultaydaki konuşmanızda, “Artık macun tüpten çıktı. Kadınlar geriye götürülmeye çalışılsa da asla geriye gitmez.” Demiştiniz. Bu çok vurucu bir cümleydi. Dilerseniz, dergimiz aracılığıyla vermek istediğiniz bir mesaj varsa, onu da paylaşalım. Yavaş yavaş söyleşimizin sonuna geliyoruz.

CANAN: Kız çocuklarını, ‘Erkek üstündür, sen daha alçaksın, erkeğe hizmet etmekle mükellefsin.’ Fikriyle yetiştirmeye çalışıyorlar. Televizyon, kadın hareketi, sokaklardaki kadınlar var. Dolayısıyla kız çocukları sadece bu fikirle büyümüyor. Etraflarına bakıyorlar, görüyorlar ve nihayet, “Ben de insanım, şiddete maruz kalmak gibi bir durumda olamam, benim de haklarım var, ben bu haklarımı koruyacağım’ fikriyle yetiştikleri için artık maymun gözünü açtı. Macun tüpten çıktı, ne yaparlarsa yapsınlar, onu bir daha geri sokamazlar. Bu günkü kadın hareketinin birbirlerini desteklemeleri, direnmeleri sonucunda, kadın hareketinin kazanacağına inanıyorum. Yalnız şunu da söyleyeyim: Baskı çok artacak. Belki dayanılmaz boyutlara gelecektir. Amma geçmiş olsun. Kadınlar direnip birlikte oldukça erkek iktidarını çok ciddi sarsıyorlar. Onun için de baskı gittikçe artıyor. O iktidar daha da çok sarsılacaktır diye düşünüyorum. Önümüzdeki yüzyılın ben de herkes gibi kadınların yüzyılı olacağına inanıyorum. Belki bunu ben görmeyeceğim ama gençler görecekler diye düşünüyorum.

ŞULE: Bu kadar yoğunluklar arasında söyleşi yapmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ediyoruz.

CANAN: Ben de çok teşekkür ederim. Köşenin adını çok beğendim.

ŞULE: Sevgili dinleyicilerimiz, söyleşimizi umut dolu cümlelerle kapatıyoruz. Çok ilginç bir boşanma davası anlatıldı. Sonunda umutla bitirdik, dayanışmanın önemini vurguladık. Başka bir söyleşimizde buluşmak üzere, hoşça kalın.

14 KASIM 2022

KADININ GÜNCESİ KASIM

HAZIRLAYAN Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhaba değerli takipçilerimiz. Yeni bir kadının güncesiyle sizlerleyiz. Önce başlıklar:

Altı Nokta Körler Derneği Kadın Meclisinde Muhteşem Etkinlikler

25. Kadın Sığınakları Kurultayı | 'Kadın mücadelesi artık geri döndürülemez'

Türkiye'de özel sektör ve kamuda çalışan LGBTİ+'larla ilgili araştırma

Yeni Zelanda'da ilk kez kadın milletvekili sayısı erkekleri geçti

İdam kararı olan İranlı kadın sınır dışı edilmek isteniyor

Altı Nokta Körler Derneği Kadın Meclisinde Muhteşem Etkinlikler

Altı Nokta Körler Derneği Kadın Meclisi Tarafından 7/ 12 Kasım tarihleri arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şile engelliler merkezinde etkinlikler düzenlendi. İstanbul şubesi adına delege olmam nedeni ile bende bu etkinliklerde yer aldım. Beş gün süren organizasyon 7 Kasım Pazartesi günü başladı.

İlk gün, kamp alanına yerleşme ve kamp ile ilgili bilgilendirme toplantısı dışında serbest zamanlı geçti.

İkinci gün, sabah kahvaltısından sonra kafeteryada tanışma ve kaynaşma buluşması gerçekleşti.

Aynı gün öğle yemeğinden sonra kampın etkinliği olan doğa yürüyüşüne katılım gösterdik. Yine aynı günün akşamı 21:00 ila 23:00 arası kadın Meclisi delege toplantımızı gerçekleştirdik.

Üçüncü gün saat 14:00 itibari ile İstanbul Barosu Kadın hakları Merkezi Başkanı Avukat, Şükran Eroğlu'nun katılımıyla kadın hakları ile ilgili kanunlarda yapılan son değişiklikler hakkında bilgilendirme programı yapıldı. Avukat Eroğlu, program sonrasında da iki saate yakın kafeteryada bizlerle sohbet etti, sorularımızı cevapladı.

Dördüncü gün, sabah saat 09:05 kadın Meclisimiz ve diğer tüm kamp katılımcıları ile birlikte Atatürk'ün ölüm yıl dönümü nedeniyle saygı duruşunda bulunuldu ve kadın Meclisimizin anma etkinliği çerçevesinde hazırladığı program gerçekleştirildi.

Aynı gün saat 15:00'te yine kampın bir etkinliği olan kültür gezisine katılım gösterdik.

Beşinci gün, Önce Yasal Haklarımızı Öğrenelim seminerine katıldık. Daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesi acil yardım ve can kurtarma müdürlüğünden eğitim sorumlusu Müdiresi eğitmen hemşire Tülay Küpçük'ün sorumluluğunda kamp alanımıza gelen on beş kişilik bir ilk yardım ekibi bizlere öğleden önce ve öğleden sonra iki oturum şeklinde olmak üzere uygulamalı ilk yardım müdahalelerini anlattı.

Aynı günün akşamı delegeler olarak kendi aramızda bir veda eğlencesi düzenledik. Altıncı gün saat 09:30 itibari ile kamptan ayrıldık. Kamp alanından otogara ve tren istasyonuna ulaşım sağlamak amaçlı yine Kadıköy belediyesinden iki ayrı araç tahsis edildi.

Kamp süresince en ufak bir aksaklık yaşanmadı. Derneğimizin kadından sorumlu genel başkan yardımcısı ve kadın meclisi başkanı Nil sevin yola çıktığımız andan itibaren eve ulaşana kadar bütün delegeleri gerek sadece bu etkinlik için kurduğu grup aracılığıyla ya da telefonla arayarak herhangi bir sorun olup olmadığını takip etti. Etkinlikler çok verimli geçti. Kampta diğer engel guruplarından engelliler ve yakınları da olduğundan gerek yapılan avukat seminerine gerekse kadın meclisi yürütmesinin düzenlediği Atatürk anma programına diğer engelli yakınları da büyük bir ilgi gösterdi.

Hem kadın dayanışmamızın güçlendiği hem de çok yararlı, bilgilendirici eğitimler aldığımız, aynı zamanda da dinlenme fırsatı bulduğumuz mükemmel bir deneyim yaşamış olduk.

Daha önce genel merkez yönetiminde kadın yönetici yoktu. Bir vefat üzerine Nil Sevin Kadından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı olarak göreve başladı. Durgunluk içinde olan kadına yönelik çalışmalar hızla çoğaldı. Kadın emeği kendini göstermiş oldu.

25. Kadın Sığınakları Kurultayı | 'Kadın mücadelesi artık geri döndürülemez'

Kadın sığınakları ve Dayanışma Merkezleri Kurultayı, 25. Yılında Rosa Kadın Derneği Ev Sahipliğinde Diyarbakır'daki Green Park Otel'de Yapıldı.

Rosa Kadın Derneği ve Mor Çatı Vakfı ortaklığıyla yapılan, 30 bileşenli kurultaya çeşitli il ve kurumlardan çok sayıda kadın katıldı.

14 Kasım Pazartesi gününe kadar devam eden kurultayın açılış konuşmasını yapan Rosa Kadın Derneği Başkanı Adalet Kaya, sözlerine İran'da Jina Mahsa Amini'nin katledilmesinin ardından kadınlar öncülüğünde başlayan direnişi selamlayarak başladı.

25. Kadın Sığınakları ve dayanışma Merkezleri Kurultayı'na katılan Avukat Canan Arın, kadın mücadelesinin artık geri döndürülemez bir noktada olduğunu vurgularken, kız çocuklarının zorla evlendirilmesine ilişkin düzenlemelere dikkat çekerek, bu durumun dini söylemlerle meşrulaştırmaya çalışıldığını vurguladı. "Macun tüpten çıktı artık geri giremez. Kadınlar haklarının farkına vardı. Her kesimden kadın, 'İnsanım ve yaşamak istiyorum' diyor" ifadelerini kullandı. Kaos GL'den Defne Güzel "Son yıllarda iktidarın LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemi arttı bu toplumu da etkiliyor" dedi. Mor Çatı'dan Açelya Uçan ise "Ailenin 'kutsiyeti' içinde kadınların yaşadıklarının kaybolup gitmesi söz konusu, o nedenle bu sorun toplumsal cinsiyet bağlamında tartışılmalı" diye konuştu. Kadına yönelik artan şiddete dikkat çeken Kaya, "Politik kadın cinayetleri, yükselen kadın kırımı politikalarının da farklı bir boyutu bu çerçevede de sevgili Nagihan Akarsel'i anarak başlamak istiyorum. O'nun kadın mücadelesini saygıyla selamlıyorum" dedi.

Erkek ve devlet şiddetine karşı kadın mücadelesinin direnişi yükselttiğini belirten Kaya, kurultayda ve mücadelede emeği geçen tüm kadınları selamlayarak sözlerini sonlandırdı.

'Jin, Jiyan, Azadi' sloganıyla başlayan kurultayda Kaya'nın ardından Hülya Gülbahar, 'Şiddetle Ortak Mücadelemizde 25. Yıl' başlıklı sunumu gerçekleştirdi.

Gülbahar, 25 yıl önce kurultay kararı aldıklarında Türkiye'de sayılı kadın sığınma evi olduğunu, kadın mücadelesiyle bugünlere geldiklerini vurguladı ve bağımsız, sadece kadınların birlikteliğiyle 25 yıldır yürütülen kurultayın önemine dikkat çekti.

'Aile' kavramının tartışıldığı kurultay, basına kapalı olarak 3 gün devam etti.

Sunumlar ve atölyelerin yapıldığı kurultayda; 'Aile odaklı devlet politikaları, kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadeleyi nasıl güçsüzleştiriyor?' başlığı altında kadın ve çocuklara yönelik suçlar, özel savaş politikaları, kadınlar ile çocukların adalete erişimi, ailenin kurgulanışı, aile içerisindeki şiddet vb. konular ele alındı.

Pandeminin ardından ilk kez yüz yüze gerçekleşen kurultay kadın örgütlerinden, belediyelere bağlı sığınma evlerinde çalışan kadınlara dek pek çok kesimden kadını bir araya getirdi.

Türkiye'de Özel Sektör ve Kamuda Çalışan LGBTİ+'larla İlgili Araştırma

Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi ile Kaos GL'nin ortak gerçekleştirdiği "Türkiye'de Özel Sektör ve Kamu Çalışanı LGBTİ+'ların Durumu" araştırmasının 2022 sonuçları açıklandı.

Araştırmaya özel bir şirkette çalıştığını ve LGBTİ+ olduğunu beyan eden 18-35 yaş aralığında 289 kişi katıldı. Araştırmaya göre işyerinde tamamen açık olduğunu beyan

edenlerin genel oranı yüzde 27,7. Bununla birlikte katılımcıların sadece yüzde 13,5'i işe alım sürecinde tamamen açık olduğunu beyan etti.

Özel sektör raporundan öne çıkan bazı sonuçlar şöyle:

2020 yılında özel kurumlardaki katılımcıların yüzde 36,9'u; 2021'de yüzde 30,5'i çalıştığı kurumlarda nefret söylemine maruz kaldığını ifade ederken 2022'de yüzde 27,3 oldu. Bu orana göre, özel sektörde her dört LGBTİ+ çalışandan biri nefret söylemiyle karşı karşıya.

Katılımcıların yarısından fazlası İstanbul'da yaşıyor. İstanbul'u İzmir ve Ankara takip ediyor.

Katılımcıların çalıştıkları sektörlerin başında eğitim sektörü geliyor. Eğitim sektörünü gıda, sivil toplum ve sağlık sektörleri izledi.

Yüzde 38,4'ü cinsiyet kimliğini erkek, trans erkek veya cis erkek, cinsel yönelimini gey olarak beyan etti. Bu yılki araştırmanın örnekleminde de eşcinsel erkek katılımcılar en yüksek yüzdeyi oluşturdu. Bu yıl trans kadın, kadın ve cis kadın seçeneklerini işaretleyenlerin toplam oranıysa 289 katılımcı içinde yüzde 34,6'da kaldı.

92 kişinin katıldığı kamu araştırmasına göre ise;

Kamu çalışanı LGBTİ+'ların sadece yüzde 6.5'i işyerinde açık davranabiliyor. Yüzde 93,5'i görev yaptıkları kurumda cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve cinsiyet özellikleri konusunda tamamen açık davranamıyor. Yüzde 63'ü ise nefret söylemiyle karşılaştığını beyan ediyor.

Araştırmanın sonuç kısmında şu ifadeler yer aldı:

"Araştırma LGBTİ+ çalışanların uğradıkları ayrımcılık karşısında herhangi bir resmi kanala başvurmadıklarını gösteriyor. Resmi kanallar yoluyla sonuç alacaklarına dair bir inanç taşımadıklarını ortaya koyuyor. Güçlendirici mekanizmaların etkili biçimde uygulandığı işyerlerinde LGBTİ+ çalışanlar arasındaki açık olma oranı 2 katına çıkıyor. Eşitliğin sağlanabilmesi için hem hukuk politikası hem kurumsal politikalar hem de sivil toplum örgütlerinin oluşturacağı stratejiler anlamında atılması gereken adımlar, yapılması gereken tartışmalar bulunduğuna işaret ediyor."

Yeni Zelanda'da İlk Kez Kadın Milletvekili Sayısı Erkekleri Geçti

Yeni Zelanda tarihinde ilk defa kadın milletvekillerinin sayısı çoğunluğa ulaştı.

Eski Parlamento Başkanı Trevor Mallard'ın, İrlanda Büyükelçisi olmak üzere meclisten ayrılmasının ardından İşçi Partisinden Soraya Peke-Mason'ın, parlamentoda yemin etmesiyle kadın milletvekillerinin sayısı erkek milletvekillerinin sayısını geçti.

Parlamentodaki son değişikliklerin ardından kadın milletvekili sayısı 60, erkeklerinki 59 oldu.

Peke-Mason, basın mensuplarına verdiği demeçte, "Bugünün, benim için özel bir gün olmasının yanında Yeni Zelanda için de tarihi olduğunu düşünüyorum." dedi.

İdam Kararı Olan İranlı Kadın Sınır Dışı Edilmek İsteniyor

İzmir'de yaşayan İranlı mülteci Mahşid Nazemi isimli kadın, 8 Kasım'da "eksik imzanız var" denilerek çağrıldığı göç idaresinde gözaltına alındı. Aydın Geri Gönderme Merkezi'ne götürülen Nazemi, Aydın'dan İran'a sınır dışı edilmek isteniyor.

Siyasi mülteci olan Nazemi'nin İran'da idam kararı olduğu öğrenilirken, Halkların Demokratik Kongresi Göç ve Mülteciler Meclisi, Kadın Dayanışması, Halkların Demokratik Partisi Göçmen ve Mülteciler Komisyonu'nun da aralarında olduğu birçok dernek, kurum ve siyasi parti sosyal medya hesaplarından Nazemi'nin bir an önce serbest bırakılması çağrısında bulundu.

Mahşid Nazemi yaşadıklarına ilişkin sanal medya hesabından paylaşım yaparak şunları söyledi: "Bugün beni ikamet ettiğim ilçenin göç idaresinden aradılar. Dosyamda birkaç imza atmak için çağırdılar. Bir gün önce evimin önünde bekleyen bir arabada beni tehdit ettiler. Bunu polise şikâyet etmiştim. Bunun için polislerin beni çağırdıklarını düşündüm. Sabah göç idaresine gittim beni hapse attılar. Şu an oturduğum yerin karakolundayım. Beni İran mülteci geri dönüş kampına götürecekler."

Bu olaydan sonra Mezopotamya Ajansı'na konuşan Aydın Barosu, Nazemi'nin vekaletini alarak, geri gönderilmemesi için hukuki işlem başlatacakları bilgisini verdi.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle umutla kalın.

16 KASIM 2022

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

BEKLE BENİ VE ANLA

YAZAN: Harika KÜLÇÜR

harikakulcur@gmail.com

Gözlerinden seyrediyorum denizi

Çılgıks lacivertler koşuyor akşamlarına

Topluyor martılar nar çiçeklerini

Kımıl kımıl süs bahçeleri gibi

Gözbebeklerine biriken deltalarından

Aşk çözebilir mi her şeyi

Kamaşır usul usul
dalında meyveye dönen şeftali
Işıklar yanıp söner evlerde
Kiminin rüzgâra açıktır sahneleri
Bazen bir yürüyüşte bulunuverir gölgesi
Kalabalıklar tüter buram buram sokaklarda
Şelaleye kapılır sesleri
Öz olur
Öfke olur
Gül olur bazen düşleri
Sürer gider tohumlara
Dört naladır şimdi
Ülkemin bütün çiçekleri

Bilmem

Aşk çözebilir mi her şeyi

Ne olur

Bekle beni ve anla

Ki

Gözlerinden seyredeyim denizi

Haziran 2013

UMUT ŞARKILARI

https://www.youtube.com/watch?v=md08UIZ_u2Y

NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ, NASIL?

ŞAİR: İlhan DEMİRARSLAN

[1. Bölüm]

Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?

Atatürk'üm karşımda

Yatmış, uyumuş karlar üstüne
Kalpağı başında
Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Elinde beyaz tebeşir
Geçmiş, durmuş tahta başında
Atatürk'ün dersleri

[Nakarat]

Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Çenesine uzanmış eli
Atatürk'üm çıkar Kocatepe'ye
Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Nasıl söylerim?

[2. Bölüm]

Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Atatürk'üm karşımda
Yatmış uyumuş karlar üstüne
Kalpağı başında
Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Başında yeni şapkası
Yola çıkmış yürümüş yürümüş
Kalabalık arkasında

[Nakarat]

Nasıl söylerim öldüğünü, nasıl?
Çenesine uzanmış eli
Atatürk'üm çıkar Kocatepe'ye
Işık vurmuş yüzümüze
Atatürk'üm bakıyor
Çeki düzen verelim kendimize